

6 NOV 1957
SUID-
AFRIKA
DIGITEK

*A populace never rebels
from passion for attack,
but from impatience of
suffering.*

—Edmund Burke.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 42—Vol. LV.

Friday, 1st November, 1957

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR PENCE

DRC SAYS COLOURED NEVER APPROACHED IT TO PROTEST AGAINST CHURCH APARTHEID

REPLYING to a letter from the General Secretary of the World Council of Churches (Dr. W. A. Visser 't Hooft), the Rev. W. A. Landman, on behalf of the Dutch Reformed Churches of South Africa, wrote setting out the attitude of the Dutch Reformed Churches towards the Native Laws Amendment Act and race relations generally. The two letters are now before the Synod of the Nederduitse Gereformeerde Kerk van die Kaap, which is sitting in Cape Town.

Dr. T'Hooft wrote that the world council was concerned about the discussions in South Africa on the Native Law Amendment Bill (as it then was) and did not 'yet see clearly how we must interpret the attitude which the Dutch Reformed Churches are taking.'

To enable the council to give a fair interpretation of that attitude to other churches Dr. T'Hooft asked for replies to the following questions.

(1) May we take it that your Church stands by the principle stated in the "addendum re declaration of policy, in the English edition of the report, 'The Dutch Reformed Churches in South Africa and the Problem of Race Relations,' namely that 'This professed unity in Christ in our opinion also demands concrete expression not only between denominations but also between believers of different nations and races. Just as the Church is called to strive after a fuller realization of sanctification, so it is also called to strive after a better experience of the communion of saints.'

(2) May we take it that your Church stands ready to defend this principle, if and when there should be any interference with this principle by the State, it being understood that inter-

racial religious services must never be used as a cloak for other than religious purposes?'

Text Of Reply

This is the text of Mr. Landman's reply.

'We...hope that our reply will be of real help to you in appreciating the attitude of our Church on this very important and, as you will probably realize, extremely difficult problem.

'To the questions you have submitted to us we can reply very briefly. As the Federal Council of the Dutch Reformed Churches has unanimously approved the report on race relations to which you refer, hardly any doubt is left on the question as to whether we stand by the principles embodied therein.

'This report is the fruit of a very sincere effort on our part to explain our views and our accepted policy on the problems at issue to our fellow-members of the World Council and to other Christians concerned.

(1) With due appreciation of the great need for closer co-operation between Christians of all nations in their endeavours to express their unity in Christ in a concrete and effective way, and

with due consideration for the intricacies of the racial problem in our country, we felt ourselves bound, at this stage in our history, to make a clear statement on this all-important issue.

Assist Christians

In so doing we try to explain ourselves to our fellow members of the Dutch Reformed Church among the Coloured and Bantu peoples, and to assist Christians in other churches to appreciate and understand the line of thought we have been following ever since we started our missionary enterprise more than 100 years ago.

(2) This report bears witness to the fact that our established missionary churches really are indigenous churches on the pattern advocated by the World Missionary Conference: from Liverpool (1860) up to Tambaram (1938). We are fully aware of the danger involved in any policy and line of action which may disrupt and impair our fellowship in Christ with Christians of a different race, even when, as is the case with us, they belong to the same Dutch Reformed Church and profess the same faith.

We are, however, very
(Continued on page 470)

Govt. Retreats [Temporarily] In Sophiatown

THE Department of Native Affairs has decided to withdraw removal notices served on Native property-owners in Sophiatown who refuse to move.

Having lost the Rathebe case, the Resettlement Board cannot enforce these removal orders—until and unless it wins its appeal, which will take a long time.

In the meantime, so long as the notices stand, alternative accommodation for those on whom they were served has to be kept available on Meadowlands and will stand empty.

But when the notices are withdrawn that accommodation can be given to others who are not affected by the Rathebe case.

OPINION

FRIDAY, 1ST NOVEMBER, 1957

Indian Teachers' Example

ELSEWHERE in this issue we publish a report describing the efforts of the Natal Indian teachers to raise funds to build more schools for their community. Apart from "taxing" themselves they have now launched a campaign in which they need the co-operation of the Indian parent to provide schooling facilities for their children. The campaign now launched deserves the unstinted support of every Indian; parent or no parent and of every good South African.

The Indian is in such a small minority in this country that his real hope of survival is efficiency—which means education. In other words he must so equip himself that he becomes indispensable to the country as a whole, not only in commerce but in every field of human endeavour. In fact he might be called upon to show how to be a true South African.

We urge our readers to give the campaign now under way every possible help and congratulate the Indian teachers on their public-spiritedness and exemplary sense of social responsibility.

Alan Paton And Yehudi Menuhin

ABOUT a fortnight ago the White Press announced that the South African author, Alan Paton, had written to Yehudi Menuhin pointing out to him that he was allowing his name to be used to give respectability to a cultural organisation with a colour bar in this country. Most people who do not see their fellowmen from the perspective of race were shocked that the organisation in question was race-conscious even though it styled itself international. But most shocking, particularly to the non-Whites, was the knowledge that the great Menuhin was a patron of an organisation where merit was assessed in terms of race.

In acting as he did Mr. Paton only added to the very warm regard, respect and admiration which his integrity, deep understanding and sympathy with his fellowmen and love of justice have won for him among large sections of the non-White community.

Responsibilities

The heaviest responsibilities often fall upon the shoulders of the citizens who have achieved most in life. By rising to these Mr. Paton showed not only courage but a readiness to suffer the consequences of challenging so aggressively and with so much determination the most sacred things in the average White South African's atti-

(Continued on next page)

Comment On Men And Events

Cyprian And Verwoerd

By JORDAN K. NGUBANE

NEITHER Cyprian, Paramount Chief of the Zulus, nor Verwoerd has reason to be very happy about the bargain in which the former agreed to become Bantu Authorities showman Number One. The Department of Native Affairs put very heavy pressure on the Paramount Chief to accept the Bantu Authorities in the belief that his example could be exploited to convince the other Chiefs that Bantu Authorities are good for them also.

In yielding to the pressure, Cyprian obviously paid a very high price for remaining in the Government's good books. He risked alienating the entire Zulu people. Not that he did not know the precise state of Zulu opinion on apartheid generally and the Bantu Authorities in particular. Meetings had been held in Zululand where support for the Authorities was canvassed. At one time Verwoerd himself had come all the way from Pretoria to talk things over with the Zulus.

300 Horsemen

According to White Press reports, which, in matters affecting the African, often reflect the White skin in advantageous light, the arrangement was that about three hundred Zulu horsemen were to have met Verwoerd some miles outside the Zululand township in which the great conference was to be held. Chiefs had been transported from every part of Natal to meet the Great White Elephant. No horsemen turned up on the appointed day.

And, when the debate opened and Verwoerd put across the party line the Zulus told him one thing: Zibuse (the Zulu word for Bantu Authorities) has only one legal and political meaning in the Zulu mind—sovereign independence. If the Afrikaner Nationalists had at last come to restore to the Zulu his sovereign independence, then Verwoerd was most welcome.

The Press reports reported, further, that after that Verwoerd was in such a temper that he rebuffed the Zulu gathering and refused to wait for the famous displays of Zulu dancing.

All Warned

Having made their attitude so clear on Bantu Authorities the Zulus expected all interested to take serious, public note. When, in the face of these portentous warnings, Cyprian Bhekuzulu rushed headlong to do the exact opposite of what his people obviously wanted, it was plain that he was heading for heavy weather.

It did not take long before the storm broke on his head. At a

meeting in Zululand some of his people demonstrated publicly against his decision. That virtually broke up the meeting. Court proceedings followed in which those who had taken a leading role were convicted for contempt. They appealed to the Supreme Court in Maritzburg where their appeal was upheld.

The effect of this was most damaging on the Paramount Chief's influence as Bantu Authorities showman. But that was only the beginning of his real headaches. The women in Natal followed his identification of himself with politics (the acceptance of the Bantu Authorities was so regarded) with a deputation which went up to his kraal to enlist his support for the anti-Pass campaign. He did not promise much; but he definitely did not see much virtue in the Passes for women either.

Disastrous Effects

This produced disastrous effects on urban Zulu opinion. A few weeks ago he came down to Durban to attend a series of functions. He went to Chester-ville, one of Durban's African locations where he was to have spoken. When his wife rose up to speak, "Post" reports that she was shouted down while some of the Zulus walked out of the hall.

One or two minor Chiefs in Natal have already accepted the Bantu Authorities. But to get these Cyprian has had to risk seeing his wife shouted down. To get these, also, Verwoerd has had to place Cyprian in a most embarrassing position. Neither of the parties to the bargain seems to be making much out of it!

Tamil Teacher Wanted (Male)

Applications are invited by Tamil teachers throughout the country for a Tamil teacher to teach Tamil at the Benoni Tamil School.

Applications must be directed to the Secretary of the School at 22-2nd Street, Asiatic Township, Benoni.

Salary and other particulars will be furnished on application.

Campaign To Meet Crisis In Indian Education

THE year 1957 opened with a crisis in Indian Education. A total of 9,207 Indian children could not be admitted to any school because there was no accommodation for them in the whole province. To solve this problem the Natal Indian Teachers' Society decided to intensify their efforts to raise funds to build more schools, and what follows tells the inspiring story of what they have done so far.

In 1951 the Natal Indian Teachers' Society created the Natal Indian School Building Trust and set themselves the goal of raising £150,000. Of this amount the teachers volunteered to pay £25,000. In less than seven years they have already contributed £21,000. A most encouraging feature of this effort is that several teachers, eager to see more Indian children given education, have already doubled their contribution of 6 per cent of their annual earnings.

Expanding Ocean

But magnanimous as these sacrifices have been, to have 9,207 children out of school reduces the teachers' contribution almost to a drop in an expanding ocean. The problem is one of growing urgency. This has driven the Indian teachers to the extreme of asking Indian parents to share the burden of establishing more schools for the community. It is known that most Indian schools have been built out of funds raised by the community itself. The calls on the limited resources of this section of the nation have been very heavy. The teachers are confident, however, that on this occasion, as in the past, the community will rally and thus become shareholders in the endeavour to enable more children to have the opportunity to learn and be taught.

Especial stamps have been printed and cards prepared to enable every parent to contribute at least two shillings per month over a period of two years. The sponsors of the campaign believe that this arrangement enables parent, no matter how humble, to contribute his share to the common effort.

Up to now the response has been most encouraging. As soon as they learnt of the new campaign, three parents together sent in contributions totalling £76-15-0. Several have bought complete cards and promised to make additional contributions.

Education Department

The Natal Provincial Administration has authorised the launching of the scheme through the schools and teachers are kindly

co-operating in collecting and transmitting the donations to the Trust.

The overall aim is to provide accommodation for every Indian school child within the next two years. The call, therefore, is for a supreme effort to give as much as is possible. The urgency of the problem is such that no man and no woman can afford not to give support to this worthy cause.

Cheques should please be made to the Natal Indian School Building Trust, c/o The Secretary, Natal Indian Teachers' Society, Sastri College, Durban

Federation Now Has Non-Racial Party

(From Our Bulawayo Correspondent)

A MULTI-RACIAL political party—the Constitution Party—has been formed in Lusaka, the capital of Northern Rhodesia.

At the beginning it was announced that the party would oppose any legislation which could lead to an increase in the status for the Federation if the legislation was not in accordance with the preamble to the present Federal Constitution.

The party—formed at a meeting of more than 100 people at the home of Lusaka's Independent M.P., Dr Alexander Scott, the "grandfather" of liberal politicians in Central Africa—accepted that until such time as its constitution becomes the constitution of the country, it will be bound by the present Federal Constitution, and in particular the preamble.

The Federal and Territorial elections will be contested by the party.

Dr Scott said that every race was represented and that no other party in the Federation had ever had such a start

American View Of India's Naga Policy

THE "New York Times," writing under the caption "India's Naga Problem" said: "Recent despatches from New Delhi indicate that India's Prime Minister, Mr. Nehru is taking a constructive realistic view of the problem raised by the demands of Naga tribesmen for independence. He is prepared to work out a special status for these people in which they have a Government to which they give consent. The idea of an independent Naga nation will not be entertained."

"This is a realistic phase of approach. It is not possible to conceive of a really viable independent Naga State. The tribesmen are vigorous and liberty-loving, but they are not in a position to assume full responsibilities of self-government except upon a limited local scale. Economically their position, completely land-locked, would be impossible of improvement. Politically, while they may rightly desire to have a sense of freedom, they have no equipment with which to conduct affairs of an independent State."

"The Indian approach to the question at this point seems a wise one. If Naga tribesmen do not wish to come under the administration of the neighbouring Assamese, a special position for them can certainly be devised. This has been done successfully in the past and it can be done again."

"What is really important is that the Naga people understand that they have Government that is of their choosing."

—ISI

Babies Rescued

The French Army came to the rescue of 22 babies whose lives were endangered by a strike of electricity workers in France.

The babies, prematurely born, were in incubators in a special annexe of Dijon Maternity Hospital. The incubators had to be kept at a constant temperature.

When the main supply was cut off, the hospital started its emergency generators, but this broke down and the babies were in danger of dying if the current was not restored within half an hour. Army sappers got another generator working in time.

Alan Paton And Yehudi Menuhin

(Continued from previous page)

tude to the race problem and that is just what needs to be done at the moment.

It will be a long-drawn-out fight in which, we are certain, Mr. Paton will turn a very large section of White opinion against himself. For our part we find consolation in the fact that his is a just fight and that whatever the cost, it is right that the enemies of apartheid should go on the offensive.

Offensive

People on both sides of the colour line will watch very closely the effect of the Paton offensive against apartheid because, in itself, it is a very significant move in the struggle to turn the tide against apartheid. Pressures against it must be exerted on every plane and in every direction to bring the whole rotten doctrine crashing to the ground. And for having used his great prestige in the civilised world to give momentum to the processes by which apartheid is being isolated, the abiding gratitude of men and women who love liberty go to Mr. Paton.

DRC Says Coloureds Never Approached It To Protest Against Church Apartheid

(Continued from front page)

happy to state that, especially during the last few years, mutual interests seem to bind us much closer together, and that the Coloured members of our Church prefer to belong to their own institutions and have not approached us, on any occasion in the remote or near past, with a request to reconsider our policy.

Both among the European and Coloured members of our Church, however, a growing need is making itself felt for closer co-operation in expressing our mutual faith, but our Coloured members seem to appreciate the fact that in a multi-racial society, unity in Christ need not and cannot mean uniformity in Church life.

And our report states it very clearly that we prefer, as a sound policy of missionary endeavour, to adhere to the idea of a pluralistic society and a pluriformal Church.

A Consequence

(3) The natural consequence of this is that our Churches, both European and Coloured, more or less follow the segregational pattern of life, which is traditional in our country and lies at the root of the Native Law under discussion.

This law was passed in 1937 and 1945 under a totally different Government, and has met with no adverse criticism whatsoever, either from the English Churches or any other group, although, in fact, it dealt with Church services 'mainly for Natives'

In a letter to 'Die Kerkbode,' our official paper, the secretary of the Christian Council of Churches of South Africa, tries to explain the silence (in 1945) of those Churches, which are so vigorous in their protests today, by a suggestion that they might have even been 'guilty of the *laissez faire* attitude prevalent at that time.

This can hardly be called a convincing explanation, especially when they are compelled to concede that the Native Law Amendment Bill does not involve any new principles. The basic principle is the same in both cases.

(4) As stated above, the natural consequence of our policy is that our churches, both European and Coloured adhere to the traditional segregational pattern in our church organization and normal church worship. This does not

however exclude the Christian necessity and need for practical concrete expression, at stated occasions, of our unity in Christ.

Attend Services

European members of our Church regularly attend services and other religious functions in our non-European missionary churches on the occasion of the ordination of a missionary worker, the inauguration of a mission church, mixed conferences, etc. The converse is also true. It has happened at certain occasions that non-European representatives were invited to attend a service or other religious gathering in a European church, e.g. the Rev. Tema, a Bantu Minister of our Mission Church in Atteridgeville, Pretoria, was asked to address the General Synod of the Dutch Reformed Church.

At the occasion of the retirement of a venerable European minister of a Coloured Dutch Reformed Congregation in Cape Town, the mother church in Adderley Street invited him to preach a farewell sermon in that church and at the same time invited his whole congregation, which filled the galleries while the European members occupied the floor of the church.

(5) It is therefore unnecessary for the Dutch Reformed Church, in the light of its history, to convince anybody that we stand for religious liberty and freedom of worship and that we will under no circumstances tolerate any interference in the autonomy of our Church.

Renounce Idea

It is therefore a very natural sentiment for us to renounce the mere idea of any such control. Our Church was very much concerned when the Native Law Amendment Bill was proposed in Parliament. The Federal Council sent a deputation to discuss the implications of the so-called 'church clause' with the Hon. Minister of Native Affairs. The deputation convinced itself that the basic principle of religious freedom and freedom of *bona fide* Christian worship was in no way impaired or interfered with, but that the Bill was only aimed at the curbing of possible nuisance which would arise if and when large numbers of Bantu gather in essentially White residential areas with the real or ostentatious purpose of attending religious worship.

The Bill makes it virtually impossible for the State or local authority to act arbitrarily in this matter. The Bill defines the procedure in order to establish the fact of nuisance beyond any reasonable doubt and provides the legal machinery to achieve reasonable agreement for all parties concerned.

No Impairment

We conclude by stating once again that you may rest assured that the principles implied in your questions are not impaired in this Bill, and that much of what was said and rumoured in the Press, here and abroad, came either from misinformed or totally biased sources.

In submitting all this for your consideration, we wish to add that we are at present experiencing a rapid change in the social structure of this country, so that any effort to create a permanent relationship between the Dutch Reformed Churches and our non-European members will prove futile.

Setting out from the basic idea that our missionary churches must develop independently and along their own lines, so as to be of real help to their own groups (Coloured and Natives) in the spiritual field, we feel ourselves bound to remove all unnecessary hindrances to our professed unity in Christ, and to adapt our policy of Church government as time and needs might necessitate.

In this we place ourselves under the direction and guidance of the Word of God and the Holy Spirit.

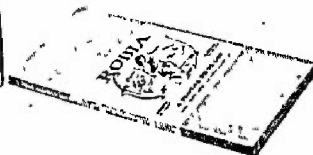

Beauty
in
colours
and
weaves
in

ROBIA Fabrics

by
TOOTAL

Beautiful ROBIA Fabrics by TOOTAL are yours in plain or woven colours and in fancy weaves. ROBIA looks and feels as soft as a breeze, yet it washes and wears and wears without losing that fresh and new look. It drapes to perfection. It's marked 'TEMLIZED'—the mark of tested crease-resistance; and it's available in 36" and 44"-45" — by the yard or in the famous Sari pack.

Make sure you see the names "Robia" or "a Tootal Product" stamped along the edge of the cloth. Like all Tootal Fabrics, it carries the Tootal guarantee of satisfaction.

TOOTAL BROS. ADHURST LEE CO. LTD., Box 2003, Jhb., Box 1231, Dbn., Box 580, CT

The Port Elizabeth Group Areas Case-I

AFTER the public hearing before the Group Areas Board Committee in Port Elizabeth last November certain issues were taken to court. The initial suit by an Indian applicant against the Board failed and the case is now being taken on appeal to a Full Bench of the Eastern Province Division of the Supreme Court. As these proceedings will take some time, I propose now to give a factual account of the history of the case and of several interesting issues before the court. All comment will, of course, have to wait until after the Appeal Court's decision.

The P.E. case began on July 15, 1952, when the Land Tenure (now Group Areas) Board advertised for proposals by interested persons for the whole (or any part) of Port Elizabeth and Uitenhage. On February 10, 1953, the Board exhibited a map showing proposed group areas for certain parts of P. E. and invited interested parties to submit representations about their desirability or otherwise within a month. So far as can be ascertained, neither the City Council nor any private person had submitted proposals in answer to the first advertisement. The proposals advertised were, therefore, made by a committee of Government officials, known as the Reference and Planning Committee, which goes round submitting proposals where municipalities are reluctant or out of step with "the spirit of the Act." This Reference and Planning Committee spent one week in Port Elizabeth during January 1953.

In response to the advertisement for representations the Board received a large number of replies, mostly protests by non-whites against the areas proposed for them and the whole principle of the Act. On March 17 and 18 the Board's committee (hereafter also called "the Board") held its first public inquiry in the city.

Replying to allegations that the Reference and Planning Committee was either an adjunct of the Group Areas Board or merely a tool of the Minister of the Interior who must eventually decide the final proclamation of Group Areas, Adv. T. H. van Reenen for the Committee said:

"The Committee was appointed by the Minister and consists of representatives of

various Government departments, i.e. Native Affairs, Housing Commission, Road Transportation Board, Dept. of Coloured Affairs, Provincial Administration, S.A.R., etc.... The Government as such is obviously as interested as any private person and it is quite competent for the Government to appear before the Board and put its views... The Reference and Planning Committee is in the same position before this Board as any other party... It is merely an administrative Committee whereby the implementation of the Act can be initiated.."

By

C. W. M. GELL

After an inspection *in loco*, Adv. van Reenen addressed the Board about the Reference and Planning Committee's proposals. He explained that the Committee was interested in the whole area but was at this stage only submitting in regard to areas "considered as basic areas which could be dealt with by the Board right away." It was sometimes contended that the Act could not be brought into operation until a whole area had been planned but his Committee did not believe this was the best way. "In fact, it is an impossible way of applying the Act." It was essential to start "with areas about which there could be no doubt." These would serve as "nuclei" about which the whole plan for the region would take shape. They would provide "a sense of security" immediately and, by encouraging "the natural migration of the various groups", would assist in solving the problem of the "difficult areas", which should not for the present be attended to.

Adv. van Reenen then called as witness Mr. M. C. van Tonder Barker, then chairman of the Reference and Planning Committee, later Secretary and now a member of the Group Areas Board. Mr. Barker underwent a very gruelling cross examination by counsel for the City Council in the course of which he admitted that he was not a town planner, surveyor or architect and, in fact, knew very little about town planning. After some further argument the Chairman of the Group Areas Board (Mr.

G. F. de Vos Hugo) adjourned the hearing *sine die*, agreeing with the municipality's contention that zoning should not proceed "by bits" but according to an overall plan for the whole city.

The Reference and Planning Committee next visited Port Elizabeth and district for a fortnight in June, 1954. Exactly what took place between the Committee and the City Council may be in issue in the present legal proceedings. But it is common ground that the Committee would not agree to certain salient features of the Council's town planning scheme which incorporated race zoning proposals. The contentious points were the Council's desire for:—

- (1) an all-Coloured (i.e. Cape Coloured, Malay, Indian, Chinese) area in Korsten and possibly part of South End;
- (2) "free" (i.e. unzoned) trading areas where licensees of any race might operate shops;
- (3) a 60-year period of transition.

The Committee insisted that (1) be for Cape Coloureds only, that (2) be at most proclaimed as "undated group areas" and (3) be limited to a maximum of 15 years for the "difficult" (i.e. seriously mixed) areas. There were also some differences between the Council and the Committee about the siting of certain residential areas (e.g. for the Indians).

In October, 1954, it was announced in the local press that the Reference and Planning Committee was adamant and "had given the City Council until October 31 to submit its scheme." The press report also said, "The Council has been given, confidentially, the scheme proposed by the Committee." It was also reported (and subsequently this was confirmed at the Board's next public hearing) that the City Council had had to accept that "the Government" would not recognise its proposals for "free" and "all-Coloured" areas. The Council, therefore, while still preferring its own planning scheme with provisos (1) to (3) above, ten-

tatively put forward alternative proposals for "undated group areas" (the hope was somewhere expressed that the period of transition would not be less than 25 years), tried to give some non-white traders areas "accessible to other groups" and suggested that the small Chinese community (1300 people, 230 licences) should be left unzoned in its present shops and houses.

On February 24, 1955, maps incorporating the full-scale proposals of the Reference and Planning Committee, the City Council and some others were exhibited and representations again called for. This resulted in a flood of protests from non-whites and a number of demands from whites for still more drastic removal of non-whites from particular areas. Not a single white voice was then raised on the non white side, though some Churches and other public bodies found their voices eighteen months later. Owing to inexact statistics by localities there are discrepancies in the estimates of the numbers of people affected by the proposals. But the most probable figures for those to be uprooted under the Reference and Planning Committee's proposals—the most drastic plans submitted—are Whites, up to 5,000 (but not likely to exceed 1,000); Coloureds 25,000; Africans 50,000; (some 26,000 of these have now been moved "voluntarily" to site-and-service); Indians 3,000 (230 licences); Malays 3,000; Chinese 1,300 (230 licences). Under the City Council's tentative group area proposals the numbers would be rather less but not greatly so, and the Chinese were to be exempted. Under the Council's town-planning scheme the displacement would be appreciably less and more gradual, and shopkeepers would be safeguarded.

Having thus given the factual background, I will not attempt to analyse the various proposals or discuss all that occurred at the Group Areas Board public hearing in November 1956. I will confine myself to describing the more important issues which the courts will be called upon to adjudicate.

(To be concluded)

Phone 34-1349

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Three Outstanding Books

Beautifully Printed With Coloured
Varnished Jackets And Library Binding

Order for yourself as well as to present them
to your DEAR ONES

St. Mira: The Story of Mirabai whose name is a household word in Indian homes, and whose Songs are sung in a million homes everyday. In words at once vivid and soul-stirring, the author portrays the inner spiritual experiences of Mira, the purity of her character and her undismayed courage and heroism. 10/- per copy.

The Face Of The Buddha: Through the pages of this book peeps the radiant face of the Buddha who was essentially, a lover of peace...As the story unfolds, we see the Buddha taking to the waiting multitudes his great message of deliverance from sorrow. 7/6 per copy.

In The footsteps Of The Buddha:

The thrilling story of Shanti Deva the greatest poet of Mahayana Buddhism. A King's son, he renounced the throne to walk into the footsteps of his master, —Gautama the Buddha. 5/6 per copy.

(All the three books will be given at a special
price of 20s. only)

Order any or all the books from:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

TRADE INQUIRIES INVITED

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Kampala due 30th Nov. Sailing 6th Dec. 1957.
S. S. Karanja due 30th Dec. Sailing 5th Jan. 1958.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£92-0-0
Second "	"	"	"	£60-15-0
Third Class	Bunk			£31-10-0

Non-Vegetarian Special Food £11-10 Ordinary Food £4-18
Vegetarian Special Food £10-3 Ordinary Food £4-6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

White Tongues Partnership

(From Our Bulawayo Correspondent)

TWO items in the Rhodesia Press have recently caused an uproar in European circles. They both have racial implications. First was the news that young Africans are being taught bookkeeping, shorthand, typing and other commercial subjects on a special course at the Fletcher High School, at Gwelo, Southern Rhodesia.

Letters are still pouring into newspaper offices from irate white people who read into the news a sell-out of the European youth's heritage.

Mixed Schools

The other bone of contention stems from an announcement made in Salisbury by a member of the Capricorn Africa Society who said that the Society plans the establishment of multi-racial residential schools in the Federation and East Africa.

This, too, has set European tongues wagging—and if Capricorn's plan ever materialises, observers feel that there will be strong opposition to the idea.

Already such tags as "badly-timed," "dangerous," "insulting and "impossible" have been tagged to the plan, which, as Colonel Sterling, the Capricorn chief has stressed, is "only at the drawing-board stage."

Successful Experiment

The commercial subjects course for Africans has been described by the Southern Rhodesia Government as a "highly successful experiment."

Several firms throughout the Colony have already made inquiries about the prospects of employing students when the course ends in December.

The Government announcement says that great emphasis is laid by the Principal on character training and business courtesy.

Excellent facilities are available at the school, including a first-class library.

Taking Minutes

The tuition in English includes training in the preparation of agenda and reports and the taking of minutes.

Candidates are taught about bookkeeping by double entry, day journals and cash books, final accounts and balance sheets, the compilation of receipts and payments, filing and the use of duplicating machines.

Among the questions asked by European readers of Rho-

desian newspapers, are: Do some firms propose ousting Europeans from clerical employment in favour of the Africans? Will there be any exploitation of the Africans to boost profits of the companies displaying interest in this?

123 Wo Of Co

AN appeal for an '123 practices in South Africa' petition signed by 123 countries.

The signers of the "Declaration of Conscience" called the peoples of the free world to participate in the United Nations' Human Rights Day December 10 in a protest against South Africa's apartheid.

The declaration was adopted by the recently-formed Committee on Africa. Eleanor Roosevelt heads an international committee reporting the declaration.

Call On Union

In asking for support of the declaration the day of protest, the organisers of the petition called on the Government of South Africa "to honour its moral and legal obligations as a signatory of the United Nations Charter honouring the declaration of human rights." They "all free associations to their organisation and efforts to bring about a peaceful, democratic solution in Africa."

Among those who signed the petition were:

The Rev. Ambrose Bishop of Natal; Alan Paton, the chairman of the Liberal Party; Prof. Leo University of Natal; Dr.

Start Wagging When Becomes Reality

development, or will the African clerks get salaries comparable to the European commercial workers?

One writer, apparently wallowing in his bitterness, wrote in pertinent style about this news of African advancement:

"No prophetic gift is necessary to realise that if the Government persists in this nibbling, it can only have one effect—to restrict the field of employment for young Europeans." Is the anti-colour tide on the

turn in Central Africa? Hardly that. In fact, it is thought by some observers that race relations in the Federation have deteriorated in the past two years. But bold move such as I have reported in this article, do show that the Southern Rhodesia Government and the Capricorn Africa Society are not afraid to take a swipe at the more intolerant and selfish of the Federation's white settlers.

It also brings new hope for that badly battered word—partnership."

Leaders Sign Declaration in Support Against Apartheid

most against "race discrimination" made recently in New York in 123 eminent citizens, representing 38

Dr. C. P. Ramaswami (India), lawyer and author; Mr. Inejiro Iannuma, Japanese secretary general, Socialist Party; Mr. Ahmed Ben Salah, Tunisian secretary of State for Public Health; Mr. Abdul Aziz Bin Ali, Malayan Minister for Agriculture; Mr. G. D. Birla, Indian industrialist; Mr. H. E. Soerhaneodin, Indonesian Minister of Economic Affairs; Salvador de Madariaga, Spanish historian and diplomat in exile; Mr. U. N. Dhebar, president of the Indian National Congress; Alioune Diop, director, Senegal; Mr. Ismail

El-Azhar, former Premier of Sudan; Chief Anthony Enahoro, Nigerian Minister of Home Affairs (Western region); Mr. C. C. Chaga, Chief Justice of Bombay.

Mr. John M. Chang, vice-president of Korea; Dr. Erik Fromm, American psychoanalyst; Mr. Jarl Hjalmarsen, leader of Swedish Conservative Party; Mr. Aldous Huxley, British author; M. Camille Huymans, Speaker of the Belgian House of Representatives; Mr. Toyohiko Kakawa, Japanese clergyman and social welfare worker; Mr. Abdallah Khalili, Prime Minister of Sudan; Mr. Frank Moraes, Editor of the "Times of India"; Dr. Martin Niemoller, of Germany; Mr. J. H. Oldenbroek (Netherlands), general secretary of the International Trade of Free Unions; Mr. C. V. Raman (India), Nobel Prize winner, 1930; Mr. Bertrand Russell, British philosopher; Mr. Ganga Sharan Sinha, chairman of the Praja Socialist Party of India; Mr. Mosaburo Suzuki, chairman of the Japanese Social Democratic Party; Mr. Lorenzo M. Tanada, Senator and co-chairman, Nationalist Citizens' Party in the Philippines; and Mr. Evert Verme (Netherlands).—SAPA-AP.

The Famous Rama Flute Harmoniums

Best Made in India for Quawalie Bhajanic Singer and Bands

NOW ON FOR SALE

Popular size sweet tone, very attractive, complete with case	18	10	0
Standard size Base and Male, very attractive, complete with case	28	10	0
Portable Travelling Style Baja Good for Out-door Party	25	10	0
Coupler Style Loud and Sweet Sound Mohaniton	38	10	0
Leg Press full size complete with extra Swar Bands	48	10	0
Clarinet B/L, just right instrument Indian Bands	18	10	0
Dhil Rabba "The Leader Musical Instruments"	8	10	0
Thubla & Doogi Set to keep in without Thal music sets	8	10	0
Dholak finest of all instruments of Thal (full size)	8	10	0
Tambrone (Kanjari) full size with Gingles Balls	1	5	0
Mouth Organs of all kinds 4/6, 6/-, 7/-, 9/6, & 11/6 each.			
Flute Straight & Side Blowing 2/6, 4/6, 5/6, 17/6, 25/- each			

LATEST RECORDS—Try Us First. We carry largest variety stock. We repair also all kinds of musical instruments. For terms apply:

Sole Distributors for Union of South Africa:

D. ROOPANAND BROS.

(Established 1932)

Music Saloon and Booksellers:

85 Victoria Street, Durban.

Phone 20707.

P. O. Box 2524.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

BOOKS FOR SALE

Indian Life and Labour in Natal	3	0
The Indian as a South African	4	3
Recipes from East and West	2	9
How to Guide Good Letters—B. Roberts	2	0
The Group Areas Act—Marcel Horrell	10	0
How to Grow Vegetables—W. H. Turnbull	2	8
S.A. Non-White Workers—Marcel Horrell	4	6
How to look after Cattle—W. H. Turnbull	3	0
Race and Culture—Michel Teiris	1	6
S.A. Journal of Economics—S. F. Van Der Horst	1	6

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

GANDHIJI— The Story Of His Life

Freedom At Last

CHAPTER XXXIII

OVER fifty years of Gandhiji's life were spent in working for the freedom of India. How his heart must have rejoiced when at last that dream came true!

How much he had suffered during those long years! How many times he had been sent to jail for opposing the foreign Government! How many times he had fasted when all other arguments failed to move people's hearts! How great he became during those fifty years! His name was known to the highest and the lowest all over the world. He need only have expressed the wish and grateful Indians would have built him a palace as splendid as any in the world. But he wanted nothing for himself. All that he had ever asked was freedom for India from the British, kindness for the Harijans from the caste Hindus, and that Hindus and Muslims should live together as brothers. One of the last acts of

his beautiful life was a fast to bring this about.

When at last freedom came, his dear Kasturba was no longer by his side to share his triumph. She had died a little while before. But greatly as he felt her

By

Mrs. Gertrude Murray-Correa

loss, he would not grieve. He said that when a man or woman has lived and died well, there is no cause for grief. It was when the *living* showed no desire to live well, that his fatherly heart was crushed with sorrow. When *Indians* killed *Indians*, just because they belonged to different communities, and in the very moment when freedom had been given to *all* Indians—that was when his heart was near to breaking.

So in the last year of his life, old and frail, he wandered on foot from village to village, calming the angry, comforting

those who had suffered, bringing peace wherever he entered. Then he began his last great fast, ready to give his life in penance for the sins of his foolish children.

Once more his gentle bravery won the victory over violence, and peace returned.

It seemed as if at last Gandhiji was to enjoy the reward of his years of labour. He had finally overcome the British by love and gentleness, for they had willingly given up the rich land of India without any fighting and were now India's friends. Though in the past [they had often thrown him into jail, they now honoured Gandhiji as a hero.

All over India the Harijans were allowed to enter the temples at last to worship side by side with their Hindu brothers. This victory brought happiness to millions who had lived in misery for centuries. In schools and village centres all over the country Harijans were now learning handicrafts and studying the various sciences.

The spinning wheel, which no one had cared to know about

a few years before, now hummed daily in millions of Indian homes. It was bringing clothing to the naked, work to the unemployed, bread to the starving.

Copyright: Reproduced by courtesy of Longmans' Ltd.

(To be continued)

S.R. Has Own "Education" Bill

(From Our Bulawayo Correspondent)

A NEW Native Education Bill which will give the Southern Rhodesia Government control of all African schools throughout the Colony, has just been published.

The Director of Native Education, Mr. H. C. Finkle, said that the main aim of the new Bill was to prevent "political bias or or subversive activities" being taught in the schools.

Under the new Act, all African schools in Southern Rhodesia must seek the approval of the Director, who has authority to register or close a school.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHAY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR

EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.

Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:

Office: 25845

Residence: 36413.

London Letter

(From Our Own Correspondent)

* * *

Lagos

IS the supersensitiveness of Ghana's Government to any criticism by journalists spreading to Nigeria?

This question came immediately to mind on October 14th when news reached here of a proposal made by Chief Obafemi Awolowo, the Premier of Western Nigeria. Chief Awolowo, who can be described as the most liberal of the three Nigerian provincial premiers, in an address to the Action Group conference at Ibadan on October 12th, said the "Daily Times," a British owned paper which belongs to the same group as the "Ghana Graphic" on which the deported Bankole Timothy worked, was a menace to the best interests of Nigeria and in the most subtle and adroit manner encouraged strife and discord among the Nigerians.

"Let us make no mistake about it," he said. "If we do not put an end to the "Daily Times" as it at present exists, the paper will surely put an end to Nigerian aspirations before very long." He proposed that the proprietorship of the paper should be taken over by the Nigerian Federal Government in the next two years and full compensation paid to its owners. The "Daily Times" has the largest circulation of the 3 dailies published in Lagos.

Accra

Meanwhile in Ghana itself the Government's recent actions have succeeded in uniting the opposition groups. On October 13th six of the regional and tribal opposition groups met in Accra to form a new opposition political party, the United Party. The conference was presided over by Dr. Busia, the leader of the Parliamentary opposition. This is the largest group ever to unite in opposition to Dr. Nkrumah's Convention People's Party. Symbolic of the challenge to the Government is the fact that the United Party will make its headquarters in Accra. Previously the opposition has had its headquarters in Kumasi, and to that extent has been a provincial Ashanti body. Now the challenge to the C.P.P. is becoming more national.

At the meeting Dr. Busia declared that the C.P.P. was

preparing the ground in order to frame charges against the Opposition as a pretext for unprecedented acts of oppression which they have threatened." There was a "creeping dictatorship" in Ghana.

In a press statement the new party set out its aims which included: seeing that the constitution was upheld and strictly adhered to; preserving by deeds and by words the fundamental rights and liberties of the individual and securing true freedom and justice in accordance with the declaration of human rights by the United Nations; making Ghana's contribution towards the liberation of colonial territories to full independence in co-operation in schemes for the rapid development of Africa in general and West Africa in particular.

Chiefs Oppose

On October 16th the Government made an announcement which would appear to be the kind of move which Dr. Busia had in mind. It stated that the Government had withdrawn recognition from Nana Ofori Atta II, chief of Akim Abua-kwa, the largest state in southern Ghana. The issue appears to be that Atta II and the Asantehene have opposed openly the C.P.P. whereas they should be theoretically politically neutral. Their supporters would claim that the issues on which they have opposed the C.P.P. have not been party political issues.

It was expected that the Government's withdrawal of recognition would prevent Atta II from attending a meeting of the chiefs from all regions of

Ghana which was held at Dodowa on October 17th. In the event he attended the meeting stating that he had received no direct notification from the Government of its withdrawal of their recognition, and that the traditional bodies associated with his chieftainship had decided that he should attend "pending official notification."

Nene Annorkwe II, who presided over the meeting, said the chiefs were not gathered to discuss party politics. Their purpose was to discuss the position of chiefs at a national level. The "Asbanti Pioneer" described this as the "unavoidable situation of chieftancy in Ghana." Annorkwe declared that the chiefs must have concerted action in avoiding the common danger presented by the "sword of Damocles" over the institution of chieftancy.

A major clash between Government and chiefs at this stage in Ghana's history could be disastrous. The whole question of democracy and the institution of tribal chieftancy is a great one, and Dr. Nkrumah as an unenviable task in trying to solve the issue. However, the iron hand which he appears to be using at present seems more likely to exacerbate the matter than to smooth it. It is hoped that he will go more cautiously and that Mr. Edusei is not given too much rope to make inflammatory speeches against the chiefs who still attract a great deal of loyalty in the provinces.

Washington

A footnote in a more heartening vein comes from the United States. On October 8th Mr. Gbedemah, who is Ghana's Finance Minister, was turned out of a roadside cafe in Dover, Delaware, along with his Negro American secretary. They were told "coloured people are not allowed in here". As a

demonstration of his disapproval of what had happened President Eisenhower invited Mr. Gbedemah to breakfast at his White House next day. One wonders if Strydom would rise to the occasion with equal aplomb. Can we see him inviting a Negro politician to breakfast because the latter had been turned out of a cafe because of the colour of his skin?

Aged Indian Lady Tells Board Won't Leave Home

A 95-YEAR-OLD Indian woman, who said that President Kruger was an early customer at her shop and had sometimes eaten meals there, told the group areas hearing in Rustenburg:

"I have lived in the same house since 1887. It is impossible for me to go anywhere else now." She was white-haired Mrs. Fatima Bhyat, oldest member of Rustenburg's 800 strong Indian community. She said: "Relations with the Europeans in the town were always friendly."

Dressed in a white sari and giving evidence through a Gujarati interpreter, Mrs. Bhyat said that when her family came to the town it was "like a farm."

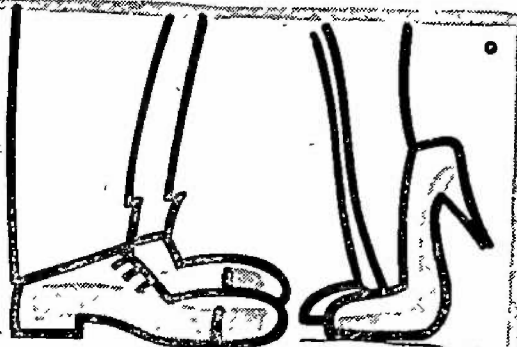
They had always dealt with Europeans. Whenever Paul Kruger came to Rustenburg her husband's horses and carts were made available to him. Once he had bought £6,000 worth of goods from their shop during a military operation.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Co., Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

PEOPLE
LOOK
AT YOUR SHOES

See they get 'NUGGET' Polish every day!

AA286

India Letter

(From Our Own Correspondent)

17th October, 1957.

PROSPECTS OF FOREIGN AID

THE Indian Finance Minister, Mr. T. T. Krishnamachari, has said that he had six days' talks with Government leaders in London but had been unable to obtain any firm pledge of British aid for India. "I cannot say I go back with any great hope in my heart," he told a news conference.

He said in the next 18 months India would face a shortage of 150 million to 180 million pounds in foreign exchange needed for India's five-year plan.

Present commitments called for an expenditure of slightly less than 1,000 million pounds over that period.

Concept Of National Freedom

Prominent leaders of public opinion expressed the view at a symposium in Bombay on Wed-

nesday, October 16, that freedom of the individual and freedom of the nation went hand in hand and there could be no freedom of the nation without the other.

Mr. M. V. Donde, Mayor of Bombay, was in the chair.

Mr. N. V. Gadgil, said that the concept of a nation, as now understood, was a modern concept. The human race began as tribes and aspired for one world. Living as a tribe had become impossible while the one-world idea was impracticable, he added.

Looking back over the course of history in Europe, tribal life under a chief led to the establishment of feudal states and subsequently gave place to an absolute state and then on to a "quasi-democratic State," or a "national State". Mr. Gadgil traced the growth of the concept of a nation.

Pakistanis Fire On Villagers

One Indian citizen was killed and two were seriously injured when a group of Pakistani armed men intruded into the border village of Jalalpur last week-end and opened fire on the villagers, according to reliable reports received here.

The armed men, according to the reports, entered a house on the evening of October 13 and blamed the members of the family for alleged concealing of a person. After some arguments, the Pakistani intruders fired five rounds from sten guns, injuring three villagers. A police party from a nearby town rushed to the scene and removed the three injured to a hospital where, later, one of them died.

Mr. Nehru On Way Home

Mr. Nehru arrived in Rangoon from Hong Kong on his way home after a ten-day official visit to Japan.

The Burmese Prime Minister, U. Nu, and other cabinet Ministers were present at the airport to greet Mr. Nehru. Large crowds of Burmese and Indians lined the sides of the tarmac to cheer Mr. Nehru as his plane touched down.

U Nu accompanied by the Indian Ambassador to Burma boarded the plane and a few minutes later shouts of "Padit Nehru ki jai" rent the air as the two Prime Ministers emerged from the plane.

After formalities at the lounge Mr. Nehru and U Nu drove in an open jeep across the tarmac towards crowds which broke into loud cheers.

Mr. Nehru was scheduled to cruise along the Rangoon river and have lunch with U Nu aboard a government steamer. This arrangement was cancelled as Mr. Nehru was tired and having a slight cold.

Mr. Nehru left Rangoon by air on October 18 for New Delhi.

DRY CHILLIES FOR CASH

6lb. Pocket for 10/-
(Postage Paid)

35 lb. Bag for 41/- (Railage Paid for Union Stations)

From:

MAARMANS (Pty) Ltd.
Box 76. Phone 128.
BRITS. Transvaal.

THE QUEENSLAND INSURANCE COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE

106 MANSFIELD ROAD, - - - DURBAN.

P. O. Box 476. - - - TELEPHONES 47453 & 47888.

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance. In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful and safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home... use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

68

9558-2

FOR RUBBER STAMPS AND PRINTING CONTACT STANDARD PRINTING PRESS GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS 73 BEATRICE STREET — DURBAN. PHONE 61006. P.O. BOX 2782. TELEGRAPHIC ADDRESS "QUICKPRINT". ESTABLISHED 1927.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6
What Is Wrong With Indian Economic Life —D. V. R. V. Rao	3	0
Christianity Its Economy And Way Of Life —J. C. Kumarappa	2	8

Obtainable From :

**Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.**

'OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

**For The Moral, Political And
Social Advancement Of Indians
In South Africa.**

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	£1 10s. 6d. Annually
" " "	15s. 6d. Half-yearly
Outside the Union	£1 15s. Annually
" " "	17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

*Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.*

New Books

Political Status of Non-Europeans in Southern Africa —Muriel Horrell	1	6
The Durban Riots and After —Maurice Webb & Kenneth Kerkwood	1	0
Hints to Authors and Journalists—U. B. Ley	2	6
The Early History of Indians in Natal —Right Rev. C. J. Ferguson-Davie	1	6
The Western Areas Mass Removal Prejudice in Western Perspective —Prof. G. W. Allport	2	6
Colour and Christian Community—E. Ross	2	6
Behind the Racial Tensions in S.A.—O. Whyte	2	6
The Cost of Living for Africans—O. Gibson	8	6
Life in the Ciskei—Hobart Houghton	4	0
Racial Laws versus Economic and Social Forces —E. Hellmann	2	5
The Tomlinson Report—D. H. Houghton	4	6
How to Run a Society —H. J. E. Dumbrell and K. E. L. Hooper	2	0
White Civilisation—E. E. Harris	3	0
Race or Civilisation—A. Keppel Jones	3	0
Christian Principles and Race Problems—J. H. Hofmeyr	2	6
Education and Race Relations in S.A.—Dayl	2	6
In Defence of a Shared Society—E. Hellmann	2	6
We Come of Age—Senator Dr. E. H. Brookes	2	6
In Quest of S.A.—Maurice Webb	1	0

Obtainable From:

**INDIAN OPINION,
P. Bag, Durban.**

Books For Sale

Bapu's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkár	2	6
Gandhi Techniques in the Modern World —By Pyarelal	1	6
Gandhi's Challenge To Christianity—S. K. George	2	6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1	0
My Dear Child—Gandhiji	2	3
My Religion—Gandhiji	4	3
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dharma	8	6
A Compass for Civilization—Gregg	6	3
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Mannubehn	1	6
Nature Cure	1	9
Story Of My Life	2	6
Unto The Last	1	0
Communal Unity—Gandhiji	25	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0

Obtainable From:

**"Indian Opinion"
P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

THE DELIVERANCE (A picture of the pulsating life of the joint family)	4	6	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	16	0	A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	8	6	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6	GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0	PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0	TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0	BAPU—Marry F. Barr	4	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6	COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6			

Obtainable from:

**'Indian Opinion,'
P. Bag, Durban, Natal.**

★

આત્મ સંયમથી આત્મશક્તિ વધે છે. આત્મ સંયમથી મનુષ્ય પાપ મુક્ત થાય છે. નિહર ખતી તે ગમે ભાં વિચરી શકે છે. તેનામાં અદ્વિત, અનુભવ, પરમ શુભો પેદા થાય છે.

—શિવાનંદજી.

પુસ્તક ૫૫ મું—અંક ૪૨

તા. ૧ નવેમ્બર, ૧૯૫૭.

શુદ્ધ નકલ પે. ૪

માનવતાનું સાચું મહત્વ

શ્રી. કેદારનાથજી સાથે વાર્તાલાપ

પ્રશ્ન:—વ્યવહાર શુદ્ધિ મંડળને સભ્ય કહેવા હોવા નોંધ્યો? જ. આપણો હેતુ માનવતા પ્રાપ્ત કરવાનો છે. આપણે માનવ અનવાનું છે. ધૃત્વરે એટલે કે વિશ્વશક્તિએ જે માટે આપણને નિમણું કર્યો છે તે હેતુ પાર પાડવાનો છે. માનવજાતિ માં જન્મ્યા પછી ઉત્તમમાં ઉત્તમ માનવ અનવું તે આપણું ખ્યેય હોવું નોંધ્યો. આ દૃષ્ટિએ જોતાં સમજાશે કે આપણા મંડળના સભ્યે સર્વાંગી વિકાસ સાધ્યો હશે.

(૧) તેનું શરીર સુદૃઢ અને નિરોગી હશે.

(૨) તેણે વાણી પર કાબુ મેળવ્યો હશે. તે કઠોર, તીવ્ર આક્રોશયુક્ત વચનો નહિ કહે. તેની વાણી પ્રિય અને મધુર હશે.

(૩) તેની શુદ્ધિ વ્યાપક, તીક્ષ્ણ અને સ્ફુર્ધ હશે. કોઈ પણ નવા વિષયમાં તે કુંક સમયમાં પ્રજ્વલ્ય મેળવી શકે એવા ઉચ્ચની હશે.

(૪) તે ચારિત્રવાન અને શીલવાન હશે. સૌને પોતા સમાન ગણીશે. તે જ રીતે વિચારશે અને વર્તશે. આ રીતે એકતા સાધશે. તે નિર્બંધ હશે, તે સદૃશ્યી હશે કારણ કે તે પશુ સદૃશ્યોના આધારે જ ટકી શકે છે. જેમ કે, તમારામાં સદાનુભૂતિને શુભ હશે તેા દુઃખીને નોંધ દયા ઉત્પન્ન થશે. દયાદાતા જાત્ર થશે તેા તેને અનુરૂપ પુરુષાર્થ કરવો પડશે. અમર તેા સંયમ સાધવો પડશે. નહિ તેા તમારી દયા કેવળ શબ્દોમાં જ રહેશે. આવી દયાથી દુઃખીનાં દર્દો દુર નથી થતાં.

(૫) તે પોતાનું ટેવોનું પૃથક્કરણ કરવાવાળો હશે. બિનજરૂરી ટેવોને દુર કરતો હશે તે આજામાં આજી જરૂરીયાતવાળો હશે. તેણે વ્યસનો છોડ્યાં હશે. સીગરેટ, ખીડી, તમાકુ આ, કોપી, પાન, સોપારી, નાટક, સિનેમા, રેસ, જુગાર પત્તા,

ગપ્પાં મારવાં, નોંદા કરવી વગેરે વ્યસનોમાંથી તે મુક્ત હશે.

(૬) તેણે પોતાના કુટુંબની શુદ્ધિ પર જાપતો રાખ્યા હશે તેનું પરિણીત જીવન સંયમી હશે.

(૭) તેને શિસ્તપાલન અને આજ્ઞા પાલની હોંશ હશે. તે પોતાના કાર્ય ક્ષેત્રમાં કુશળ હશે. તેને પોતાની મર્યાદાઓનું જ્ઞાન હશે અને સુટીઓને દુર કરવા પ્રયત્નશીલ હશે.

(૮) તેને અંતર્યુષ અનવાની ટેવ હશે. તે પોતાના ગનને તપાસતો હશે જ્ઞતિઓનું પરીક્ષણ કરતો હશે. કષ્ટ જ્ઞતિ કષ્ટ ક્ષણે શું કામ કરે છે તેની સાવધાની રાખતો હશે. અશુદ્ધ જ્ઞતિઓને જોળા જોળાને દુર કરતો હશે અને શુદ્ધ જ્ઞતિઓને ગતિ આપતો હશે.

(૯) તે નિરાશિમાની હશે, કારણ તેને પોતાનો અને વિશ્વનો અન્વેષન સંબંધ સાચી રીતે સમજાયો હશે. તેણે મનના દરવાજાને કદી તાળુ નહિ માણું હોય. આવા મનુષ્યને સંભવ છે કે પ્રસંગ અનુસાર પ્રામાણિક મતભેદ થાય પણ મતભેદ નહિ થાય. વળી ખુલા મનવાળાના મતભેદ ઝાઝો સમય ટકતા નથી.

(૧૦) તેણે ખાદીનું અર્થશાસ્ત્ર સમજીને જીવનમાં અપનાવ્યું હશે. ખાદી એ શોષણ રહિત સમાજનું પ્રતીક છે. વળી તે નિખાલસ અને સરળ સ્વભાવનું યોગ્ય છે.

(૧૧) આજ્ઞા સમાજનાં દુઃખોનાં કારણો તે સમજતો હશે. સામુદાયિક હિતમાં અંત હિતને સમાવશે તેને વિશ્વશક્તિ પર સંપૂર્ણ નિષ્ઠા હશે.

(૧૨) તેનું સાધ્ય હશે માનવતા અને સાધન હશે સેવા.

આવા સૌ પુરુષો સુવસિત પુષ્પો ની માધ્ય સર્વત્ર માનવતાની સુશ્રેણ ફેલાવશે. આની પ્રયત્નશીલ વ્યક્તિ

ઓનું સંમહન થાય તેા સમાજનું જરૂર ઉત્થાન થાય.

જરા ઉઝાણથી તપાસશે તેા ખબર પડશે કે આપણે કીર્તી, પ્રતિષ્ઠા, સન્મા, ધન વગેરેની પાછળ પડ્યા છીએ. આપણે મહાના અને વૈભવના મોહમાં માણસાઈને છોડતા આંવ્યા

ચીંતાથી મુક્તિ

ચીંતા કરવાની આલ્તથી મુક્તિ મેળવવા "ચીંતા ન કરો" એમ કહેવું બસ નથી. ચીંતા કરનારને કહેવું નોંધ્યો કે, તે પોતેજ પોતાના મનને પુછે "હું શા માટે ચીંતા કરું છું?" "હું બગડેલી બાજી કેવી રીતે સુધારી શકીશ?" આ જો વાતપર વિચાર કરી, જો તેને એનો જવાબ મળી જાય તેા પછી તે માર્ગ લાગી જવું અને જો તે અશક્ય વાત હોય તેા ચીંતા ન કરતાં તેની ઉપર ચોક્કડી મારી મનને ખીજમાં રોકી લેવું.

અનવા જોગ છે કે આ વાત વાંચકોને અશક્ય લાગશે. છતાં પ્રયત્ન કરી જોજો. કેટલીક વાર તેા જે માટે આપણે ચીંતા કરતાં હોઈએ છીએ તેની ઉપર વિચાર કરતાં આપણે તે જણાય છે કે, આ વાતની ચીંતા કરવા જેવું છેજ નહિ. દાખલા તરીકે કેટલાક વેપારમાં રોજિલા નાણા શુભાવવાની સંભવતા હોય તેા તે માટે તમે શા માટે મન અને મજબૂત તથા શરીરને બગાડો? જો કોઈક પાસે તમે કાંઈક માર્ગો છો, જાણો છો કે તે આપવા જેવી સ્થિતિમાં નથી છતાં તે નાણા મથા એ માટે બળાપો કરી શું મેળવી શકશો? તેા પછી શા માટે ચીંતા અથવા બળાપો કરવો? એ કરતાં તેા એટલા રૂપીયા ખરચ ખાતે નાખી દઈ એનાથી મુક્ત થઈ આનંદ હુટવોજ શું સાઈ નથી?

છીએ. જેને માટે મહેલ બાધવાનો છે તે પોતે મરવા પડ્યો છે, છતાં તેની સુશ્રુષા કરવાની આપણને નવરાશ નથી. પહેલાં મહેલ ગાંધી લેવા દો. તેમાં એક ઇસ્પીતાલનો ઝોરડો પણ રાખીશું પછી તેમાં આપણે એનો ઇલાજ કરીશું એવી આપણી ગણતરી છે. એ મરશે તેા એના દીકરાનો ઇલાજ કરીશું અને એને દીકરો નહિ હોય તેા કોઈ ખીજા મોંદાને લાવીને રાખીશું એ આપણો ન્યાય છે.

ચીંતા કરનાર વ્યક્તી ખીજાપર અસર કરે છે. હું એવા એક વ્યાપારી ને જાણું છું કે જે એવા બળાપો કરનારા અને હમેશા રડનારો, તથા ચીંતા કરનારા વ્યાપારીઓથી પોતાને દુરજ રાખે છે. એનું માનવું છે કે આવી વ્યક્તીઓ સાથે સંબંધ રાખવા થી પોતાની શાંતિને પણ નાશ થાય છે અને મન આનંદમાં નથી રહેવું. ચીંતા કરવાનો અર્થ એ છે કે, તમે માનો છો કે, જે કાર્ય અને શુચ્ય છે તે તમારે માટે મહાન છે. તમે તેના કરતાં નમળા છો. આત્મવિશ્વાસ રાખનારે ચીંતાથી દુર રહેવું નોંધ્યો અને જો તે આવીજ જાય તેા તેને કામમાં હુખાડીજ દેવી.

શાંત વ્યક્તી ઇખરાટ અને દોડા દોડી કરનાર વ્યક્તીથી વધુ કામ કરે છે. ઇખરાટથી કામ કરનારને અર્ધો સમય પોતાના ઇખરાટમાં બગાડેલા કામને સુધારવામાંજ જાય છે. શાંતી એ મગજની ચીજ છે. જે મગજમાં એ સ્થીર થઈ તેા આપો આપ એ બહાર તમારા કાર્યમાં પ્રબટ થશે. મનની ચીંતા, ઉદ્વેગ માણસને નષ્ટ કરવા માટે પુરેતા છે. એની અસર મન પર અને શરીર પર થાય છે. પરિણામે ઇખરાટ પણ પ્રસન વાતાવરણ નથી સચવાતું.

આ જોતા જે વસ્તુ તમારે માટે અશક્ય છે અથવા જે જોઈ છે તેના બળાપો ન કરતાં ચીંતા મુક્ત થઈ જીવન પ્રસન કરવું.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

યુકવાર તા. ૧ નવેમ્બર, ૧૯૫૭.

હિંદી શિક્ષકોનો દાખલો

આ માટેની ચોજનાનો હેવાલ આ સાથે આપ્યો જ છે. તે હેવાલ મુજબ જોઈ શકાય છે કે, નાટાલમાં હિંદી શિક્ષકો હિંદી બાળકોની કેળવણી માટે શાળાઓ ઉભી કરવા માટે એક ફંડ લેશું કરવા પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. અને તેમાં પોતાનો પણ ઘણો મોટો ફાળો તેઓએ આપ્યો છે અને આપશે. આજે હવે તેઓ આગળ વધી મા-આપ પાસે બાળકોની કેળવણી માટે હાથ લાંબો કરી રહ્યા છે. તેઓએ મા-આપોને જે વિનતી કરી છે કે, ચોક્કસ રકમ દર માસે મા આપે આપવી એ ઘણું વ્યાજબી છે. પ્રત્યેક મા આપની ફરજ છે કે, તેઓ પોતાના બાળકોની કેળવણી માટે ખનતુ કરે. આ માંગણી ઘણીજ નજીવી છે. તે ઉપરાંત પ્રત્યેક હિંદીની અને દક્ષિણ આફ્રિકન્સની ફરજ છે કે તેઓ પણ આમાં મદદ કરે.

આ દેશમાં હિંદીઓની સંખ્યા ઘણી જુજ છે. તેઓએ જે આ દેશમાં માન ભેર રહેલું હોય તે ઘણું જરૂરી છે કે તેઓએ કેળવણી લઈને તે સ્થાન મેળવવું. ખીલ રીતે કહી શકાય કે તેઓ ભણી ગણીને એવું સ્થાન પ્રાપ્ત કરે કે આ દેશના ઘડતલમાં તેમની જરૂર દેશને રહે. ભાવી માં તેમના પર એવી જવાબદારી પણ કઢાય આવી પડે કે તેઓ ભાવી નાગરીકોને ઘડે અને સારા નાગરીક તરીકેનું સ્થાન મેળવે.

અમે વાંચકોને વિનતી કરીએ છીએ કે પ્રત્યેક જણ પોતાથી ખનતી મદદ આ કાર્યને કરે. હિંદી શિક્ષકો કે જેઓએ સમાજ

માં એક સુંદર ભાગનો આદેશ બેસાડ્યો છે તેમને અમારા અભી નંદન. પ્રત્યેક માનવી આમ પોતાની જવાબદારી સમજે એ ઘણું જરૂરી છે.

એલન પેટન અને યહુદી મેન્યુહન

ચોક્કસ દિવસ પહેલા અહિં ના ગોરા વર્તમાન પત્રોમાં એવા ખબર છપાયા હતા કે, મી. એલન પેટન કે જેઓ જાણીતા લેખક છે અને લીબરલ પાર્ટીના પ્રમુખ છે તેઓ એ યહુદી મેન્યુહનને એક પત્ર લખતાં જણાવ્યું હતું કે, “તમે એક એવી સંસ્થાને તમારા નામ નો ઉપયોગ કરવા દો છો કે જે સંસ્થા સંસ્કાર મંજૂર ને નામે બાણીતી છે. પણ રંગ દેશથી ભરપુર છે.” આ સત્ય હોવા છતાં આ સંસ્થાના સંસ્થા લોકો એવો દાવો કરે છે કે, આ સંસ્થા આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે. ખીન ગોરાઓને આથી સૌ થી વધુ દુઃખ એવું થાય છે કે, મેન્યુહન જેવા પ્રખ્યાત અને મહાન કળાકારે આવી સંસ્થા કે જે મહુખ્યની તુલના તેના રંગપરથી કરે છે તેને સાથ આપ્યો છે.

મી. એલન પેટન જેઓ ખીન-ગોરાઓની તરફેણમાં જે કામ કરી રહ્યા છે અને જે માન આજે તેઓ ધરાવે છે તેમાં આથી વધારો જ થયો છે. ન્યાય અને નીતીના તેમના ધોરણને લઈ તેઓ આજે ખીન-ગોરાઓને પડખે ઉભા રહી જે પ્રેમ ભયુ વર્તન તેઓ ખીન-ગોરાઓ તરફ દાખલે છે તેને લીધે તેમને માટે ખીન-ગોરાઓના હૃદયમાં એક માન ભયુ સ્થાન તેઓ મેળવી શકયા છે.

મોટા ભાગના ગોરાઓની પ્રિય માં પ્રિય રંગભેદની નીતીનો આમ બહારમાં વિરોધ કરવો એ એક બહાદુરી ભયુ કાર્ય છે, અને તે જરૂર માન માગી લે છે. મી. એલન પેટન જેવા ખીન-ગોરાઓના મિત્રો આ દેશમાં વધુ સંખ્યામાં હોવા જોઈએ, મી. પેટનના આ માર્ગથી તેમની કામના-ગોરાઓ-આથી તેમની વિરુદ્ધ થશે. છતાં તેઓ એક ન્યાય અને અદળ ઈન્સાફનું કાર્ય કરી રહ્યા છે. અસલનો સામનો નિર્ભય પણ જ કરવાની જરૂર હુમેશા રહે છે.

ઇલાયદાપણા સામેના વિરોધની ચળવળમાં આ એક નવું પગલું ઉમેરાયું છે. આથી આ દેશના બધા જ જેઓ ઈલાયદા પણાની નીતીના વિરોધી છે તેઓ આ પગલાને ઘણા માન સાથે સ્વીકારશે જ. ઈલાયદાપણાનો નાશ કરવો હોય તે ઘણું જરૂરી છે કે, પ્રત્યેક તક નો લાભ લઈ તેના પર હુમલો કરવો જ જોઈએ. આથી જ આવી તક ઝડપવા માટે એલન પેટનના ખીન-ગોરાઓ હુમેશા જાણી રહેશે.

હિંદીઓની કેળવણી માટે ચોજના

હિંદીઓ માટે નાટાલમાં શાળાઓની ઘણી અછત ૧૯૫૭થી જણાઈ રહી છે. ૯૨૦૭ બાળકો નિરાણે જવાની ઉમ્મરના હોવા છતાં શાળાને અભાવે કેળવણી વગરના રહ્યા છે. આ બાળકો માટે પ્રાંતની મેષ્ટ પણ શાળામાં જગા મેળવી શકાય નથી. આ ગંભીર સવાલના ઉકેલ માટે નાટાલના શિક્ષકોની સંસ્થાએ ડેરવ્યું કે, શાળા બાંધવા માટે એક ફંડ કરવું અને તે દ્વારા વધુ શાળાઓ ઉભી કરી આ પ્રશ્નો કાંઈક તોડ કાઢવો. આ દિશામાં આજ સુધી આ શિક્ષકોની સંસ્થાએ સંકેત છે એનો હેવાલ નિચે આપવામાં આવે છે.

૧૯૫૧માં નાટાલ ઇન્ડિયન શિક્ષકોની સંસ્થાએ નાટાલ ઇન્ડિયન સ્કૂલ ખીલડીંગ ટ્રસ્ટ ચોલ્યું હતું. અને પા ૧૫૦,૦૦૦ બેગા દરવાનું એમને નક્કી કર્યું હતું આ ચોજનામાં શિક્ષકોએ પોતા તરફથી પા. ૨૫,૦૦૦ બરવાનું ઠરાવ્યું હતું એ સુલખ સાત વર્ષ બાદ એમને કુળ પા. ૨૧,૦૦૦નો ફાળો પોતા તરફથી આપ્યો છે. આનંદ જનક ખીના તો એ છે કે, ઘણા શિક્ષકો પોતાની કામના બાળકોને કેળવણી આપવા એટલા ઉત્સુક છે કે, પોતાની કમાણીના ફક્ત ૬% ટકા વાર્ષિક આપવાનું ઠરાવ્યું હતું છતાં પણ હવે તેઓ ૧૨ ટકા આપવાની ચોજના કરવા તકપાર થયા છે.

આવું ઉદાર પગલું, બરવા છતાં ૯૨૦૭ ઊંકરાઓને નિરાણો માંદાપણ કરવાના કાર્યમાં આ એક બહુજ નાની રકમ ગણાય. આથી આજે આ સવાલે ઘણુંજ ગંભીર રૂપ લીધું છે. અને તેને લીધે શિક્ષકોએ બાળકોના માથાપાને પણ આ કાર્યમાં મદદ કરવાની વિનતી કરી છે. એ જાણીતી વસ્તુ છે કે આજે લગભગ બધી

હિંદી નીશાળો, હિંદીઓની મહેનત અને શાળાથીજ બંધાય છે. આથી શિક્ષકોને ખાતરી છે કે, એમની વિનતી નો સુંદર જવાબ કામ આપશે. અને પરીણામે બધા બાળકોને કેળવણી મળશે.

આ ચોજના રૂપે ખાસ રેટરો તથા કાર્યો પ્રીન્ટ કરવામાં આવ્યા છે, જેથી દરેક માથાપ દરેક મહીને જે વર્ષ સુધી બે શીલ્ડિંગ બરે. આ ચોજના એવી છે કે જેમાં બધા વર્ગના મા આપો મદદ કરી શકશે.

આજ સુધી આ ચોજનાને સારો સાથ મળ્યો છે. આ ચોજનાની જાણ થતાજ ત્રણ માથાપોએ ત્રણાને પા. ૭૬-૧૫-૦ મોકલી આપ્યાં હતા. પછાએ કાર્ડો પણ ખરીદ્યા છે અને દર મહીને ફાળો બરવાનો વાવદો પણ કર્યો છે.

નાટાલની સરકાર તરફથી સ્કુલોને આ ફાળો બેગો કરવાનો અધિકાર આપવામાં આવ્યો છે અને શિક્ષકો પૈસા ઉધરાવી ટ્રસ્ટને આપવામાં મદદ કરે છે.

આ ચોજનાનું મુખ્ય ધ્યેય એ છે કે આવતા બે વર્ષ દરમિયાન નિરાણે જવાની ઉમરના દરેક હિંદી બાળકોને માટે પુરતી નિરાણો ઉભી કરવામાં આવે. એટલા માટે બધાને વિનતી છે કે પોતાથી વધુમાં વધુ ખની શકે એટલો ફાળો આપવો. આ સવાલ એટલો ગભીર છે કે મેષ્ટ પણ જી અર્થદા પુરૂષે આને અવગણવો ન જોઈએ. જે લોકો ચેક્સ મોકલવા ઇચ્છે તેમને નિચલી જગ્યાએ મોકલવા રૂપા કરવી. Natal Indian School Building Trust, C/O The Secretary Natal Indian Teachers Society, Sastri College, Durban.

અહિંસાનો ચમત્કારીક બનાવ

સેખીકા એલીઝાબેથ મેયર

છેલ્લા ૧૭ માસ થયા અમેરીકામાં એક ચમત્કારીક બીના બની રહી છે પણ બહારની દુનીયાને તે વિશે ધણી થોડી જાણ થઈ છે. હું આ ટેકાએ એક કહી અમેરીકાના દક્ષિણ વિભાગમાં જે હગરો નિઝો અહિંસક સત્યાગ્રહ કરી રહ્યા છે તેનો ઉલ્લેખ કરું છું. મહાત્મા અંધીજીએ પોતાના લોકોને બિટીશરો સામે અહિંસાનું શસ્ત્ર વાપરત, શિખવ્યું ત્યાર પછી આજ સુધી અહિંસા જેવો સફળ ઉપયોગ બીજા કયાંય પણ થયાનું મારી જાણમાં નથી.

ડિસેમ્બર ૧૯૫૫માં આલબામા જિલ્લામાં મોન્ટોગોમરી શહેરમાં આ ચળવળ શરૂ કરવામાં આવી. સૌથી પ્રથમ એક કલંડ દરબજી કે નેના મન માં મહાત્મા વખતથી આ રમ્બોદની નીતીથી યતા તેમના અપમાનની અસંતોષ ની જવાબા બહુધી રહી હતી તે એક દિવસ બસમાં ઘેર જઈ રહી હતી મારે એક ગોરાએ બેઠકપરથી ઉઠી જઈ પોતા માટે ખાલી કરી આપવા તેણીને જણાવતા બહુધી ઉઠી. કલંડ દરબજી મીસીસ રોઝા પાર્કેસે બેઠકપરથી ઉઠવાની ના પાડી. (આ તે વખતે કાયદા અનુબંધ ગુનેા મણાતો) આથી તેની ધરપકડ કરવામાં આવી.

તેજ દિવસે સાંજના મોન્ટોગોમરી માં એક જાહેર સભા બરાબ અને નિઝો લોકોએ એક દિવસ માટે બસ બાયપાસ કરવાનું નક્કી કર્યું. પણ આ એક દિવસનો બાયપાસ ઘણા દિવસ સુધી ચાલુ રહ્યો.

સમગ્ર ૩૮૧ દિવસ સુધી આ બાયપાસ ચાલુ હતો અને રોજ કામે ચાલીને જતાં. આ નિયમ ત્યારેજ અંડીત થયો કે જ્યારે સરકારે કાયદા માં ફેરફાર કરી રમ્બોદને બસમાંથી દુર કર્યો. તેમના નેતા એક ઘણી ઉમદા વ્યક્તિ છે. રવ. ડો. માર્ટીન લુથર કીંગ ઘણા ઉડા આધ્યાત્મીક કષ્ટીવાળા અને કુશીલા નેતા છે.

શરૂઆતમાં જ્યારે ડેટલાક પરાં અને ચર્ચોપર બોંબ નાખી તેનો નાશ કરવા માં આવ્યો ત્યારે એનો જવાબ નિઝો તેવાજ બળથી આપવા મામતા હતાં. તેઓએ પોતાના નેતાઓના ઘેરા પર રક્ષકો ગોઠવ્યા અને ડો. કીંગ પોતે પણ પીરતોલ સાથે રક્ષક રણમાં જોડાયા હતાં. પણ પછી થોડીજ મુદ્દ બાદ બધા રક્ષકોને ખસેડી લેવા માં આવ્યા અને ડો. કીંગની પીરતોલ તેમના ધરખાંજ પડી રહી તેજ દિવસથી ચમત્કાર શરૂ થયો. તેઓ સવારના કામે ચાલતા જતાં અને રાતના તેમના નેતાઓ સાથે ચર્ચોએ કરતાં કે, બસની અંદર મને ત્યાં બેસવાનો હકક તેઓ મળવી શકે એવો દિવસ ક્યારે લાવી શકે. આ સમય દરમ્યાન મનમાં પ્રુખ કસવાસ ભરી હોવા છતાં પણ તેઓએ એક પણ વખત કોઇ જાનતું તોફાની વર્તન બતાવ્યું નહોતું. ૨૦૦ વર્ષથી અપમાનીત યવાથી મનમાં જે કડક લાગણી એ ભરી હતી તે લાગણી ઉપર પણ તેઓએ અકુશ મેળવી એક સારા સીરતવાળા તેઓ બનાવે હતાં.

ડો. કીંગ અને બીજા પ્રધાનોએ તેમને શિખવ્યું કે જેવી રીતે તેઓએ વર્તવું અને શાંત પ્રતિકાર કરવો. તેઓને એવી પણ ચેતવણી આપવા માં આવી હતી કે, જીવનથી કુલાહલે ઉશ્કેરણીને બળ મળે એવા દેખાવો ન કરવા પણ માનવ્યું વર્તનજ રાખવું. માનવમાં શબ્દપર ઘણો ભાર મુકવામાં આવતો અને ફરી ફરી તે શબ્દનો અર્થ સમજાવવામાં આવતો. મને તેવી ઉશ્કેરણી સામે પણ શાંત પ્રતિકાર કરવાનું જ શિક્ષણ અપાતું. મીડીઓમાં મંચપર બસની સીટ જેમ પુરથીને ગોઠવી તેઓને શીખવવામાં આવતું કે આ સીટપર જે ગેર બેસવા માંગે તો તમારે શું કરવું અને બીજા પણ પ્રયોગો કરી સભા જોને પુષ્ટવામાં આવતું કે આમ પરીસ્થિતી હોય તો તમે શું કરશો તમે સાર માન બધું વર્તન રાખશો? સભા જોનામાંથી ઘણાના પાડતા પણ નેતાઓ માં સુધી સમજાવતાં કે જ્યારે બધા હા પાડે.

જો'બર્ગના મેયર હીંદુ રમશાન ખુલ્લું મુકે છે

ટ્રાંસવાલના હીંદુઓના ઇતિહાસનો એક અપૂર્વ પ્રસંગ તા. ૧૩ ઓક્ટોબર ૧૯૫૭ના રોજ જોહાનીસબર્ગમાં ઉજવાયો. ટ્રાંસવાલની હીંદુ જનતાના સહયોગથી પા. ૧૫૦૦ને અર્થે બંધાવાયેલ, જોહાનીસબર્ગનું નવું હીંદુ રમશાન, મેયર શ્રી. મેક્સ ગુડમેનના વરદ હસ્તે, સેક્ટો હીંદુઓની સભા સમક્ષ, ખુલ્લું મુકવામાં આવ્યું.

મળ્યું (જે કે, ડેટલીકનાર ગોરાએ તરફથી અપમાનો કરવામાં આવે છે) અને નિઝો તરફથી એક પણ અજુગતુ વર્તન નથી થયું.

દક્ષિણ વિભાગના મને તેવા હિંસક ગોરાને પણ આ આધ્યાત્મિક ચળવળ નો પ્રતિકાર કરવો મુશ્કેલ થઈ પડ્યો. અને તેઓએ જેમું કે આ ચળવળ જે સમગ્ર દક્ષિણ વિભાગમાં પ્રસરી જશે તો આજે અથવા કાલે તેઓને હકો આપવાજ પડશે.

જે કે આ અહિંસક ચળવળ બીજા ડેટલાક આગેમાં ફેલાઈ જાય છે. પણ આપણે ગોરા અમેરીકાનોએ મોન્ટોગોમરીના નિઝોની આ આધ્યાત્મિક ચળવળની કદર કરવી જ પડશે.

આજે દુનીયા જે કટોકટીના સમય માંથી પસાર થઈ રહી છે ત્યારે કદાચ આપણે માટે આ એક સર્વ ઉપારણ તેઓએ જોસાડ્યું ગણાય કે એ આધ્યાત્મીક ચમત્કારનો આપણે પણ આપણા જીવન માર્ગમાં ઉપયોગ કરી શકીએ.

આ ચમત્કારને ઓળખવા આપણે વ્યક્તીત્વ અને સારી નેતૃગીરી રજો અને આપણી નમ્ર પ્રાર્થના હો કે, આપણે ગ્રન્હેમાર તરીકે આ ચળવળો માં ન હોઈએ. આપણી સામે જે આવી હસોટી આવે, તે આપણે પણ એટલીજ બહાદુરીથી એનો સામ નો કરવાનું બળ ધરાવીએ.

જોહાનીસબર્ગમાં રમશાન બંધાયું તે પહેલાં કેવળ હીંદુ રમશાન હતું અને તેનો ઉપયોગ એકથી હીંદુ પ્રબળ નહિ પણ ગોરી પ્રબળ પણ કરતી એ વાત હતું પણ નહોતો જાણ્યો, બીજા આ પણ બોળ્યું જાણ્યું. ૧૯૧૨માં રમશાનની આ જમીન મહાત્મા ગાંધીજીના પ્રયાસથી સીટી કાઉન્સિલ દ્વારા હીંદુ પ્રબળે અપાયેલી. આખા હિંદમાં રમશાનની પ્રથા છે અને દુનીયા એ રમશાનની પદ્ધતિ હીંદુ કોમ પાસે થી લીધી છે.

આટલા શબ્દો કહ્યા બાદ મેયરે ટ્રાંસવાલ હીંદુ સમાજની સામાજિક સાંસ્કૃતિક અને ડેવલપ્મી વિષયક પ્રવૃત્તિ નાં મુકતકકે વખાણ કર્યાં હતાં. રમશાનનો આજ સુધીનો સઘળો ખર્ચ ઉઠાવવા માટે હીંદુ પ્રબળે ધનવલાદ ધટે છે. સમાજ ધાર્મિક ઉત્સવો કરે છે, સમાજ દિવસી પ્રવૃત્તિ કરે છે, એ પ્રાંસનીય છે. હીંદુ સમાજનાં કોટ્ટબીક જીવનને અંગે તેમાં કોશીરો ના યુનિવર્સિટી પ્રમાણ વધુ નહિજ હોય એવી મારી કલ્પના છે.

શ્રી ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેના સમાજના પ્રમુખ શ્રી પ્રા. સો. જોશીએ કહ્યું કે દહન પદ્ધતિ પાછળ ધાર્મિક હેતુ છે. હીંદુઓ પ્રાણ વગરના દેહને કષ્ટવત ગણે છે, કેવળ આત્માને જ અમર લેખે છે. આ વિચારણા સાથે પુનર્જન્મનો સિદ્ધાંત સંકળાયેલો છે. મૃત દેહોને દહન કરવાની પદ્ધતિ હવે તો મારે લોકપ્રિય બની છે, અને દક્ષિણ આફ્રિકાના રવ. બનરલ રમટસ અને રવ. પેટ્રીક ડન્કન જેવા પ્રતિષ્ઠિત પુરોહીતો પણ દહન વિધિ ચયેલી.

શ્રી ઝીલાબાઈ વેલજ પારેખ શ્રી જસમતભાઈ નાનભાઈ અને શ્રી રણજીભાઈ નાગરજીએ, જુનું રમશાન ખાંધનાર રવ. શ્રી નારણદાસ દમજીયા ને શ્રદાંજલિ અર્પી હતી અને નવું રમશાન ખાંધવા માટે તનનોડ મહેનત કરનાર રમશાન સમીતીના સર્વે સભ્યો, દાનવીરો અને શુભેચ્છકોનો સહય આભાર માન્યો હતો.

એડવોકેટ શ્રી દેવજીભાઈ મીસ્ત્રીએ મેયર અને સમાજનેત્રો આભાર દર્શન કર્યું હતું.

ઉદ્ઘાટન સમારંભ પૂર્ણ થયા બાદ, મેયરને, હીંદુ નેતાઓએ જુનું અને નવું રમશાન બતાવ્યું હતું. મેયરે તે જોઈ સહય દર્પ પ્રદર્શિત કર્યો હતો.

જોહાની કોશ મોટો
જુનરાતી હ જુનરાતી ડીકશનરી.
કીમત પા. ૧-૨-૬.
'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

પતિ-પત્નીની પ્રતિજ્ઞાઓ

પતિ પત્ની સુખી યના ઇચ્છતા હોય તેઓએ નીચેની પ્રતિજ્ઞાઓ વાંચી વિચારી અમલમાં મુકવાની આજ્ઞાનામાં જરૂર છે.

પતિ માટે

(૧) પત્નીની શક્તિ અને ભાવનાની હું હમેશા પ્રશંસા કરતાં શીખીશ. અને હાથે છે કે, મેં આ દિશામાં ઠાંધ કયું નથી. આજે જ્યારે વિચાર કરું છું ત્યારે દેખાય છે કે, મારી પત્ની સુંદર મોઢક છે અને હુશીયાર છે પણ તેની તરફ હું ઉદાસીન રહ્યો છું.

(૨) મોટે ભાગે મારી ઉપાધીઓની વાતો હું ધરમાં કરી કરું છું ને એમ કરી હું કેવું મોટું કામું કુટુંબ માટે કરી રહ્યો છું તેના ખ્યાલ આપું છું. એમ કરતાં હું નથી વિચારતો કે આ વાતોનું પરિણામ પત્ની તથા બાળકો પર શું આવે છે અને પરિણામે ધરમાં ઉદાસ વાતવરણ અને અશાંતી થાય છે આગી આ જોઈું છે અને તેમાં ત્રિવેક રાખીશ અને ધરમાં હમેશા ઉત્સાહીત અને શાંતી ભર્યું વાતવરણ રહે તેવી જ વાતો કરીશ.

(૩) હું કોઈ પણ મારા અંત શોખમાં એટલા અધો વખત નહિં આપુ કે જેને પરીણામે મારું શુદ્ધજન નીરસ અને તુચ્છ બની જાય.

(૪) હું ધણે કરતાં કરતાં કલ્ત વેપારી જ હું એમ નહીં વિચારું, મારે પત્ની છે, બાળકો છે, કુટુંબ છે, અને એ બધું કેટલું મયુર અને ભાવના ભર્યું મારા વતનની હું બનાવી શકું છું એમ વિચારી વેપાર જ શરૂ કરી નહીં બનાવું.

(૫) હું જ ધરનો માલિક છું અને બાકી બધા મારે આશ્રિત છે એવી માલિકી ભાવના કુટુંબ માટે હું નહીં સેવું. અને એક બીજાને આશ્રયે છીએ અને તેની જ મદદતા છે એમ વિચારી ભાવના ભર્યું જીવન વિતાવીશ.

(૬) પત્નીની જવાબદારીઓને હું સાચા અર્થમાં બાળીદાર બનીશ અને પ્રેમથી એમાં સહાયક થઈશ. એ જવાબદારીઓ મારા કરતાં તુચ્છ છે અને બાળ ઉછેર એ કાંઈ જ મહત્વ નથી માગતું એમ સમજી ભાવી નાગરીકોને ધડાયામાં હું ઉદાસીન નહીં રહું.

(૭) પૈસા કમાનાર હું છું એ ખ્યાલે હું યાદ રાખીશ કે પૈસા કમાવવા હું બહાર જવું છું તેમ પત્ની ધરમાં પૈસાનો દુરવપ ન થાય તેમ કરી ધરને "ધર" બનાવી મથ તથા બાળકો માટે તેને આનંદરૂપ બનાવે છે.

(૮) જેમ અને સ્વતંત્રતા અને છે તેમ પત્નીને પણ મને એમ સમજી તેલે પરત્ર નહીં રાખું.

(૯) ધરમાં પત્ની એક ધાર કામ કરી કંટાળે ત્યારે તેને નવું ચેતન આપવાનું અથવા ઉષ્મા આપવાનું કામ મારું છે તે હું મારા પ્રેમથી આપીશ. અને અને એક બીજાના પિત્રો બની શું.

(૧૦) અને રચના જે એક સરખા ચક્રો છીએ. બનેનું સ્થાન સમાન એક સરખું આ સંસાર રચમાં છે એ હું જીવીશ નહીં.

પતિન માટે

(૧) પત્નીને મારા પ્રેમ બળે હમેશા હું નવું ચેતન આપી તેમને ખરા માનવી ધરીશ.

(૨) મારા મનમાં બરપુર પ્રેમ હોવા છતાં હું દેશીશી નહીં બનું જેથી પત્નીને હું મારી જ સંકુચિત મનોભામાં બાંધી રાખી તેમનું જીવન સંકુચિત નહીં કરું.

(૩) શુદ્ધજનમાં હું મધુરતા, શાંતી, ઉત્સાહ પ્રેરીશ. ધરમાં તેઓને બહાર ના કામેથી આવ્યા બાદ શાંતી મળે એવું વાતાવરણ રચીશ.

(૪) મારા શોખો અને તૃષ્ણાઓ એમને નાશુ બેમા કરવા ન પ્રેરે એ હું જોઈશ. આ પ્રકીને ખ્યાલમાં રાખી મારી જરૂરીયાતોની હું ખરીદી.

કરીશ અને હમેશા આર્થિક સ્થિતિનો ખ્યાલ રાખી વ્યવ કરીશ.

(૫) એમની સ્વતંત્રતાને હું સ્વીકારીશ અને એમના શોખોને હું વધાવીશ. એ મારા આદર્શો અને વિચારો અને એક કરવા મથશું.

(૬) તેમની પ્રતિજ્ઞા વધે તેઓ ખરા માનવ થાય અને નીડર નામરીક બને એને માટે હું હમેશા તેમની જીવન સાથી બની તેમને પ્રોત્સાહિત કરીશ.

(૭) બાળકો પ્રત્યે મારો શો ધમ છે તેનો હું હમેશા ખ્યાલ રાખીશ અને કદી નિષ્કાળજી નહિં બનું. બાળકોને સંસ્કારી બનાવવા માટે જાન નો પૂર્ણ ઉપયોગ કરી મારું શુદ્ધજન મધરું કરીશ.

(૮) મારું જીવન એવી રીતે હું ધરીશ કે જે સહ ધરમાં આનંદ અને ઉત્સાહનું વાતાવરણ ફેલાવતું રહે. કદી કોઈની નિંદા કુચલી કે, અદેખાઈને મારા ધરમાં સ્થાન નહીં આપું.

(૯) મારા પત્ની બહારના ધમાલીશ જીવનથી ચાકીને ઘેર આવે ત્યારે તેમની પાસે એવી વાતો નહીં કરું કે જેથી તેમના મનને ઉદ્વેગ થાય.

(૧૦) અને એક બીજા એક બીજાની પ્રેરણા બનીને રહીએ તેથી હું મારો મોટો સહચાર તેમને હમેશા આપતી રહીશ જેથી તેમનું જીવન આનંદ અને શાંત રહે.

તંત્રીને પર

પુ. બાઇ મણિલાલ આજે આપણી વચ્ચે વચ્ચે નથી. છતાં તેમણે ચિંતેથી મારું આપણા માટે અનુકરણીય છે. હૈદરામ પુ. બાપુજી અને એક જ્યોતિષક વ્યક્તિ હાજર. અને સાથે આક્રિશ આબા પછી ડો. દાદુએ મને તેમનાં વ્યક્તિત્વ તરફ આકર્ષ્યો પરંતુ બીજા અંદરની ટકીમતો જોતાં તે સ્વ. બાઇ મણિલાલબાઇ જ મને એક મહાપિંડેપ હાબા. સ્વ. બાઇ મણિલાલની મારી મુલાકાત ૧૯૪૭ કે ૪૮માં થયેલી ફરી એકવાર સ્વ. મણિલાલબાઇની મુલાકાત ૧૯૫૦ કે ૫૧માં કોમ્પ્યુટીમાં થયેલી. અને ફરીવાર મળીશું એવા ઉદ્દારો કાઢવા. પરંતુ તે સફળ ન થયા એમાં ઇશ્વર ઇચ્છા જ બળવત્તર માનવી રહી.

મણિલાલ બાઇની પ્રભાવશક્તિથી બીજા કેટલાંકો અમતા ધારણ કરતા અને નમી પડતા. મેં જોયા છે. મણિલાલ બાઇ ઇશ્વર સિવાય બીજાથી ડરતા નહીં. એ એમણે વ્યક્તિમત રીતે—હાન આપીને સૌને બતાવી દીધું. પરમ પુણ્ય સ્વ. કિશોરલાલ બાઇએ એકવાર દરિજનમાં હાપું હતું કે—મણિલાલ બાઇએ તે સ્વરાજ્ય મેળવી લીધું છે. કેમકે—એમણે વ્યક્તિમત રીતે જેટલી હડતા હાડવી જોઈતી હતી તે બધી જ નિર્ભયપણે હાડી છે. પરિણામ ઇશ્વરની ઇચ્છા પર રાખ્યું છે. જે આપણે સૌ એમની માફક હાળો આપીએ તો સરકારને નમણી દુઃખેજ—અને જે મેળવવાની આશા રાખીએ છીએ તે મેળવી શકીએ. "સત્ય એ છે કે—મણિલાલ બાઇની માફક વ્યક્તિ મતપણે મોટા હડવા તપ્પાર નથી, તેથી આપણી હડત લખાઇ મધ છે. અને ઇશ્વર—સફળ કરશે એ આશાથી આજે રિખાઇએ છીએ.

—મણિલાલ હિરાબાઇ.

ધર્મ-સમજ

ધર્મ અને પુણ્યને સામાન્ય મોટો એક મણે છે, પણ એ બંને નોખ નોખાં છે. ધર્મનો સંબંધ સૌથી આત્મા સાથે છે, જ્યારે પુણ્યનો સંબંધ ખાસ કરીને સાથે છે. આ રીતે જોતાં પાપી દેખાતો માણસ ધર્મીજ જરૂર હોઈ શકે. ધર્મનો એક અર્થ અંતઃકરણની નિર્મળતા છે આવી નિર્મળતાને લીધે જ સદન કસાઇ બમવાનોને ભક્ત મણાઇ મેં. આઠે અંત વાંકાં મળે, તે કાંઈ એછી ખામી મણામ? પણ અપ્રાક જેવા પ્રખર તંત્રી પુણ્યને પણ આવી ખામી હતી. મોટા પુર્વજન્મનાં પાપોને લીધે માનવની કાયા પણ ન મળે અને છતાં અંતઃકરણમાં ધર્મ હોઈ શકે. કાકજીશ્રી અને મરજી તેનાં તાદર ઉદાહરણો છે. એવીજ રીતે અધર્મી માણસ પણ પુણ્યકાળે મણાઇ શકે છે. જૈનધર્મમાં નમ્મમણ શેકનો દાખલો એવો જ છે. એકદા રાજ્યશી નગરીના પાદરમાં વહેતી મહાનદીમાં મોટું પુર આવ્યું છે. મેઘથી રાત છે. ચોમેર પાનની ઝડી લાગી રહી છે. તેવે વખતે જાનને જોખમે પણ આ મહાધનિક રેલમાં તણાતાં અંદનનાં લાકડાં બર રેલમાં પડીને બેગાં કરી રહ્યો છે. દરિદ્રતા ના મહા દુઃખે વિચારો આમ કરતો હશે, તેમ જોતારાને જરૂર લાગે આ શેઠની પાસે બીરા, મણેજ, અવેરાત, સોના ચાંદી, ધનધાન્યની કરી કમી નહોતી; કમી હતી સંતેબની. એથી વિશાળ તૃષ્ણાને તાથે યજ ચોમેર દારા મારતો હતો. જેમ ધનની કમી નહોતી, તેમ કુટુંબવિવારનું પણ દુઃખ નહોતું. તૃષ્ણા હોય ત્યાં બીજાં સુખો શા કામનાં મતલબ કે પુણ્ય પુરેપુરું હતું, પણ એ પુણ્યનું ધર્મ સાથે અનુસંધાન નહોતું. તેથી જો સાધને મહાદુઃખી હતો.

આજે ભારતવર્ષે આ ઇતિહાસ જોવાનું એ છે કે ભલે તેની પાસે ભૌતિક ગરીબાઇ હોય પણ આધ્યાત્મિક મરીબાઇ ન રહે તે માટે જાગીને નૈતિક ઉત્થાનના કામમાં લાગી નવું જોઈએ. જે નીતિરૂપી ધર્મનો પાયો મજબુત થશે, તો આપણે બધી રીતે સુખી મધ્ય એમાં મોટા શંકા નથી.—સંતબાલ વિશ્વવાસદેવમાં.

કિશોરલાલ મશરૂવાળા કૃત
સંસાર ધર્મ ૬૦
દીપ નિર્વાણ (દર્શક) ૭૦
નવલ કથાઓ
હેલ્થે અબીનય ૯૬
મળવાનું કેકાણું : આ જોરીસ
Indian Opinion,
Private Bag,
Durban, — Natal.

હોંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઇન્ડિયા ઇન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રસ્તમજી જાલભાઈ રસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

અધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી.ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.
રેસીડેન્સ : ૧૧૨ ઇલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન:
ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

હવે તમારે નિરાશ થવાની જરૂર નથી!

કારણ ? ?

ક્યાં જશો ?

નથી રહેવું છેક અલગ,
બની જવું છે ફેશનેબલ ?
આ દુનિયા અધી પલટાણી,
રે! નથી રહેવાના જુનવાણી!
હાથમાં સાલમાં દો ફાવી,
સાડી કે અંબર લો મોહાવી,
જોડા ખાસમાં કેવા? છી! છી!
મંગાવી લો છુટ જીવો એડીના!
ચુવરાડે કાપડ, કેવું જુવું ?
નાઇલોન રેશમ? અહા! મોહામણું
મગ, ચણા પુવેર કે દાળ,
મળે છે બધું અહીંયા જ!
માટે—
આહી આવો તમે સમજ,
મણિલાલ રતનજીની કંપની

- * તમારી માનીતી સાડી—બનારસ જરી જોજોંદ, બનારસ રેશમ, મેસુરી, સીક્રાન, કાશ્મીરી, જરીદીનસીલ, કેર પાલવ, દેશી પટોરા વગેરે છેલ્લી ડીઝાઇનમાં આવી ગઇ છે!
- * તમને ગમતી બોર્ડર્સ—બનારસ બોર્ડર, રેશમી કાર પાલવ, જરી કાર પાલવ, જરીની કાર : રૂપરી તથા સોનેરી વગેરે આકર્ષક રૂપમાં મળશે.
- * નાઇલોનમાં સાડી તેમજ ટૂંસ અને બ્લાઉઝ માટે કાપડ તમને મન પસંદ મળશે.
- * તમારી પુત્રી માટે બ્લાઉઝ તથા ટૂંસ કાપડ અનેક વિધે રંગમાં મળશે.
- * લગ્નને લગતી દરેક ચીજો—પૂજનો માલ, થર, કાંકણ વગેરે માટે અમને મળો.
- * દેશી કરિયાલું મોટા જથ્થામાં સાફ તેમજ કિંદ્રાયત ભાવે મળશે.
- * તમારી દરેક જરૂરીયાત માટે તમારી માનીતી હુકાને જ આવો :

શુમારના સાધનો—કંકુની શીશી,
ચાંદલા, વાળ, બંબડી, પાટલા
રેશમી કુમટા, જરીની વેણી જરીના
જોડા વગેરે હમણાં નવા શોકમાં
આવ્યા છે.

“એકે નૂર આહમી
હજારે નૂરે કપડાં”

ભાવ માટે અમને લખો :

પિતળના વાસણો—પિતળ તથા
તાંબાના નાના મોટા ભોટા, દીવી
ઓ, આરતીની દીવી, પિતળ તથા
જર્મનની વાગડી, પવાલા, જર્મન
ની ચુલાખ દાની ધૂપદાની, તાંબા
વગેરે હમણાંજ આવ્યા છે.

Phone : 27709.

Residence : 22744.

Manilal Ratanjee & Co., (Pty) Ltd.
136 Prince Edward Street, DURBAN.

ગાંધીજીની જીવન કથા

(કથનાર: ગરફૂલ મરેય)

પ્રકરણ ૩૨મું

ગરીબોને આદર્શ

હરીજનો માટે કોઈ પણ ચીજ બહુ વધુ પડતી તેઓને નહોતી જણાતી તેમજ ગમે તે ચીજ નાની પણ નહોતી જણાતી. કોઈ શ્રીમંત સ્ત્રી પાસે તેના બધા દાગીના ઉતારાવી લેતા તેઓ કેદી સંજોયાતા નહી, તેમજ ગરીબોને પાછ પૈસા પણ સ્વીકારતાં તેઓ સંજોયાતા નહીં.

આ આદર્શને મનમાં રાખી તેઓ હમેશા તેમની સાથેનાઓને એક પણ ચીજ નાનામાં નાની પણ બચાડવા ન દેતા અને બચાડતે "પાપ" ગણતા.

જ્યારે તેઓ કાંતતા ત્યારે નાનામાં નાનો કાંતણો પણ તેઓ વેડેરી નાખવાનું પસંદ નહોતા કરતા. કાંતણ માંથી પડતા ૩ અને હોરાના નકકામાં વુકડાઓને બેગા કરી અને એકાદા જુના કપડાનું ઠાંકણું કરી એક સુંદર "પીન કુશીન" તેઓ બનાવતાં.

સેવાગ્રામમાં કાંઈ પણ ફેટી દેવાતું નહી. રસોડામાં તેઓએ સુચના પત્ર ટાંચું હતું કે, "બીડું નકકામુ વેડકું એ પણ ચુનૌ ગણાશે." (બાણામાં ઠાંડકું.)

તેઓ તેમના પર આવતા પત્રો ના પરખીડીયાં પણ સાચવતા. તેને સારી રીતે કાપી અંદરના ભાગમાં યાદીઓ અથવા સુચના પત્રો લખવા માટે વાપરતા. આવા પત્રોમાં તેઓ જે વિચારો પ્રદર્શિત કરતા તે પત્રો જ્યારે જાણતા તે જોઈ જગત મુગ્ધ થતું.

એક વાર સેવાગ્રામમાં એક મેમાને પાલો બરી પાણી અમરતુ ફેટી દીધું. સાધારણતા : આપણે બધા જ એમ હમેશા કરતાં હોઈએ છીએ. પાણીને આલો એકદમ બચી અને પછી વધારા તું પાણી નીચે જગીન પર ફેટી દીધું. આંધીજીએ તેમને ઠપકો આપ્યો અને આવી રીતે પાણી બચાડવાને તેમને ઢકક નથી એ સમજાવ્યું. હાંદિ જેવા દેશમાં પાણી ફેટી દેવું એ યુનૌ અશુભ કારણ ત્યાં મોટા ભાગના પ્રદેશોમાં પાણીની તાથ સાધારણતા રહે જ છે.

બધી જ બાબતો આંધીજી પોતે અમલ માં મુકતા. એમને માટીના વાંસજોમાં રાંધેલુ અન અમતું કારણ સૌથી પ્રથમ એ કે, એમ કરવાથી ધર ઉલોમને સદ્દ થાય, ખીજી માટીના વાસજોમાં રંધાયેલો ખોરાક વધુ સ્તવવાળો અને પચવા માટે હલકો હોમ છે. ત્રીજી આ વાસજો ખીન રાંધવાના ધાતું ના

વાસજો કરતાં સરતા હોય છે. જ્યારે કોઈ ફરીયાદ કરતું કે તે ઘણા જલકી કુટી જાય છે ત્યારે તેઓ સલાહ આપતાં કે સાચવીને વાપરવા.

તેઓ પોતાનું જીવન ગરીબોને માટે નમુના રૂપ અને એમ ધમ્જતાં. આ તેમના વિચારોને લીધે તેઓ એવી એક પણ ચીજ નહોતા વાપરતાં કે જે ગરીબો ન લઈ શકે. મચ્છરદા ની શુદ્ધ તેઓ પોતા માટે નહોતા રાખતાં. (આ કેકાણે એક વાત યાદ આવે છે. જ્યારે ઘણી દંડી પડતી ત્યારે આંધીજી વાંચવાના છાપાના કામ બોને કપડાના બે પડ વચ્ચે સીરી લઈ તેની રજાઈ બનાવતાં કપડું પણ વાપરેલુ હોય-કોઈની સાડી અથવા ધોતીયું. આ રજાઈમાં ઘણી ઢુંક રહેતી. તંત્રી.) તેઓએ એવી ચીજ શોધી કે જે ગરીબો પણ વાપરી મચ્છરથી બચે. આ રીત એ હતી કે, આદરથી સમરત શરીરને વીટાળી લેતા અને થોડા ટીપા ધાસતેલ ના મોટે અને હાથે ચોળતાં. મચ્છરો ને ધાસતેલનો વાસ નથી અમતો.

ચંડીના દિવસોમાં પણ તેઓ ઘણા સાદા અને સરળ રહેવાનો પ્રયત્ન કરતાં. એક વાર જ્યારે ઘણી જ ચંડી હતી ત્યારે આશ્રમની એક બાજા

એ તેમને અમ પાણીની થેલી આપી તે તેઓએ પાછા કરી જણાવ્યું કે ગરીબોને આવી બધી સગવડો નથી મળતી.

મંદવાડ વખતે પણ ઘણી મોઢી ચીજો તેઓ કઢી નહોતા વાપરતાં. બલકે સરતા અને સારા પ્રયોગો તેઓ પોતાપર કે આશ્રમવાસીઓ પર કરતાં, જેવા કે ચંડા કે અમ પાણીમાં બેસતું માટીના પાટા મુકવા વિગેરે. ઘણી વાર તેઓ આવી રીતે સાઈ સંજોધન કરતાં.

ખીજી બધી ચીજોની જેમ જ તેઓ વખતની પણ બરબાદી નહોતા થવા દેતા. એમનું સરતુ ધડીયાળ જે તેઓ હમેશા એક સારી સ્વચ્છ દોરીમાં કમ્મરે ટાંગેલુ રાખતાં તે હમેશા વખત સર રાખતાં. આથી તેઓ કદી પણ મોડા નહોતા પડતાં.

જ્યારે પણ તેઓને જાહેર સભામાં જવાનું હોય ત્યારે તેઓ વખતસર પહેાંચી જતાં અને ઠરાવેલા સમય કરતાં એક મીનીટ પણ વધુ વખત તેઓ જોલતા નહી. તેઓ કદી એક વીચય પરથી ખીન વીચય પર જતાં નહી, જેવુ સાધારણતા ખીન વ્યકતાઓ હમેશા કરે છે. અમે તેટલું દુઃખ કર હોય છતાં જે કાંઈ કહેવાની જરૂર તેઓને જણાતી તે કહેતા તેઓ કદી પણ પાછા પડતાં નહીં. તેમની બાપા હમેશા સાદી અને સરળ રહેતી જેથી બધા જ સહેલાઈથી સમજી શકતાં.

[આ લેખ કોપીરાઈટ હોવાથી લેખકની મંજૂરી વગર એનો ઉપયોગ ન કરવા ભલામણ છે.]

દક્ષિણ આફ્રિકા સામે વિરોધનો પડકાર

શ્રીમતી એલીનર રૂઝવેલ્ટના વડપણ નીચે દક્ષિણ આફ્રિકામાં "આફ્રિકા અને અમેરીકન કમીટી" નીમા થેલી છે. તે દ્વારા દક્ષિણ આફ્રિકામાં ભતિસેદના થતા અમલનો આંતરરાષ્ટ્રીય વિરોધ ઉઠાવવાની ચળવળ માટે ૩૮ દેશોના ૧૨૩ નેટલા પ્રસિદ્ધ શહેરીઓ ની સહાયથી એક અપીલ ૧૪મી ઓક્ટોબરે ન્યુ યોર્કમાં બહાર પડી છે જેમાં નીચેની જાણીતી વ્યકિતઓ પણ છે : રેવરન્ડ એલ્બોર્ન રીઝ, જેહાનીસ-અર્મના ખીચપ; મી. જોલન પેટન (લેખક અને યુનીયનમાં લીબરલ પાર્ટી ના પ્રમુખ); પ્રોફેસર લીયો કુપર, (નાટાલ યુનીવર્સિટી); ડો. જોલન હેલમેન (માનવશાસ્ત્રી); પેટ્રીક ડંકન, (દક્ષિણ આફ્રિકાની લીબરલ પાર્ટીના સ્થાપક). ડો. જી. એમ. નાયકર, (દક્ષિણ આફ્રિકાની હાંદી પ્રેસિડના પ્રમુખ); રેવરન્ડ ટ્રેવર હડલરટન, (દક્ષિણ આફ્રિકાની એંગ્લીકન ચર્ચના

આગલા પાદરી); મી. જીલીયસ નેરેરે, (ટાંચાનીકાની આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ નાં પ્રમુખ); મી. ડબ્લ્યુ. એમ. સરવા, (ન્યાયાલેન્ડની પાલોમેન્ટના સભ્ય); મી ટ્રીમ્બે લી, (નોર્વેના) મી. એન્યની વેન્નુડ બેન, એમ. પી. (બ્રીટન); મી. હેરલ્ડ ટોપનખી (બ્રીટીશ ઇન્ડિયા-કારક); મી એમ. ઇ. અબ્દુલ્લી ઇસા, (સોમાલી લેન્ડના વડા પ્રધાન); ડો. સી. પી. રામસ્વામી (ભારતના વકીલ અને લેખક); મી. ઇનેજીરો આસાતુમા, (બાપાનની સોસાયલીટ પાર્ટીના સેક્રેટરી જનરલ); મી. અહમદ ખીન સાલાહ, (ડુનીસીયાની પબ્લીક હેલ્થના સેક્રેટરી); મી. અબ્દુલ સજીઝ બિન ઇશીક, (મલાયાના ખેતીવાડીના પ્રધાન); મી. બનરવામદાસ ખીરલા, (ભારતના ઉદ્યોગપતિ); મી. એચ. ઇ. મોરહનો દીન, (ઇન્ડોનેશીયાના અધ્ય પ્રધાન); સાલાહોર ડી. માડારી આમા, (સ્પેનના ઇન્ડિયાકાર અને એલચી);

મી. હીર'અરાય, અને ટેબર, (ઇન્ડીયન નેશનલ પ્રેસિડના પ્રમુખ); એમ. આલીયોની ડીયોપ, (આફ્રિકાની પ્રેસિડના ડિરેક્ટર); મી. ઇસ્માઇલ અબ અઝારી, (સુદાનના આમલા વડા પ્રધાન); મી. એન્યની એન. હોરો, (નાયજીયાના શુદ્ધ પ્રધાન); મી. સી. સી. યાગલા (યુબાના મીડ જર્ન); મી. જોહન એમ. યાંમ, (મોરીયાના નાયબ પ્રમુખ); ડો. એરીક ફોમ, (અમેરીકન માનસ શાસ્ત્રી); મી. જનરલ હનલમાસન, (સ્વીડનની કન્ઝર્વેટીવ પાર્ટીના નેતા); મી. આદ્યુસ હસલી, (અંગ્રેજ લેખક); એન ફ્રીલે હાસ-માન્સ, (બેલજીયમ પાલોમેન્ટના સ્પીકર); મી. ટોયોહીકો કારાવા, (બાપાનીજ પાદરી અને સમાજ સેવક); મી. અબ્દુલ્લા ખલીલી, (સુદાનના વડા પ્રધાન) મી. ફેન્ક મોરાઈસ, (ટાઇમ્સ એન્ડ ઇન્ડિયાના તંત્રી); ડો. માર્ટીન નીચેમોલર, (જર્મની); મી. જે. એચ. એલડનકોક, (નેધરલેન્ડ્સ ઇન્ટરનેશનલ ટ્રેડ એન્ડ ફી યુનીયનના જનરલ સેક્રેટરી); મી. સી. વી. રમથ વિજ્ઞાન (ભારતમાં ૧૯૩૦-૩૧ નોબલ પ્રાઇઝ જીતનાર); મી. બર્ટરાન્ડ રસલ, (અંગ્રેજ તત્ત્વજ્ઞ); મી. અંજાયરજીસિંહા, (ભારતની પ્રજા સોસાયલીટ પાર્ટીના પ્રમુખ); મી. મોસાહુરો સુઝુકી, (બાપાની સોસાયલ ડેમોક્રેટીક પાર્ટીના પ્રમુખ); મી. મો. કેનાડા, (શ્રીલોકાઇનની નેશનલીટ સીટીઝન્સ પાર્ટીના પ્રમુખ) અને મી. એવેરેટ વેરમે (નેધરલેન્ડના).

ડાક્ટરો શું કહે છે ?

હાલ એકસરેનું જે બહુ ચલણ થયું છે તેને પરીણામે રક્ત કેન્સર રોગની શંક થવા પામી છે. ડાક્ટરોનું માનવું છે કે, એકસરે દારૂનો શરીર ને નુકસાન કરતાં છે.

જેરબીન, જેરબો, દવાઓનો બજો ફેલાવો થતો જાય છે, ડાક્ટરો કહે છે કે, મનજ અને યુવાસની રક્તનલીકો ઓ ઉપર તે ઘણી ખરાબ અસર કરે છે.

તરણ વયમાં સિગરેટ આદી તમાકુ ના વ્યસનો નેટલી ખરાબ અસર કરે છે એટલી પ્રોત્સાહના વ્યસનીઓને નથી કરતી.

સંતરાનો રસ સૌથી સારો અણામ છે. છતાં જુદા જુદા રોગો પર ચોક્કસ રસો વધુ અસર કરે છે. ટમેટાનો રસ મીઠી પીસાળના દરદીઓ માટે, અપચો કબજાત માટે પૈયું, અન્નેનાસનો અને સફરજનો રસ બધા માટેજ સારો છે.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

શુક્રબીપર, મુસાફરી, લીમાનાં અને જનરલ એજન્ડ
 હાઈરતાન અન્ન દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અન્ન જમીન
 માગે મુસાફરી કરવા ઘેર બધાં અમારી મારફતે શુક્રોન કરો.
 હાંસી, આબ, ચોરી, હુસ્લક, અસ્માત, પ્લેટઆસ, વિગેરેના લીમા અને
 ઉત્તરાની આપીએ છીએ.
 ઉન્નમટેકસ, પરસનલ ટેકસ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લેયરન્સ
 સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઉમીએશનને લગતી
 બાબતોમાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
 નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન એક એસ્ટ્રેલીયા અને ચોઈશાપર
 ઉન્નરયુરન્સ કંપની લીમાટેડના પ્રતિનિધિ.
 Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
 Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

લવાજમ અને જાહેર ખબરના દરો

‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’

પત્રતું વર્ષીક લવાજમ

ફક્ત ગુજરાતી નકલ માટે	યા.	૨	૧૦	૬
ગુજરાતી અને ઈંગ્લીશ બંને માટે		૨	૦	૬
અરધા વરસતું ફક્ત એક નકલ માટે			૧૫	૬
યુનીયન બહારના દેશો માટે				
વરસતું લવાજમ		૧	૧૫	૬
અરધા વરસતું			૧૭	૬

જાહેર ખબર

પ્રત્યેક ઇંચે એક વખત માટે રી. ૭-૬.

વધુ માટે લખો યા મળો :

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

બેઝમ સુટ, હાઈનીબ્રુમ સુટ, લોઈશોખ, હરેસીબ એસ્ટ,
 સાઈલ બોર્ડ ઓફીસ ટેસ્ટ, ક્રુક કેસ, ટેબલ, તબન કીકાચત
 બાવે જરીદી સકરી. બંને પધારી લાભ લેવા શુકરી નહિ.
 —બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—
 જે હમારી હેમરેમ નીચે તઈચાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈ-
 ચાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવેના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર
 આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
 PHONE 33-4691. BOX 2526.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબા બાવે કૃત ઉપનીચદ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના
 સ્લોટોપર પ્રવચન.

ઉશાવાસ્ય વૃત્ત (ઉપનીચદના સ્લોટો)	૧	૬
ગીતા પ્રવચન	૨	૭
સ્થિતપ્રમદશન (ગીતાજીના બીજા અધ્યાયના સ્લોટો)	૪	૦
મધુકર (વેબોનો સંગ્રહ)	૪	૬
જવન પ્રકી (૨ ૨)	૨	૬

Obtainable :

INDIAN OPINION.
 P/Bag, Durban, Natal.

તાજું ઉમદા ફરૂટ

આંબા અબ્બ, લીલી અબ્બ, રતાળ અને સુરણની ગ્રોસમ
 આજુ છે. આજુ રી ૧-૩ રતલ, લસણુ રી. ૧-૬ રતલ.
 પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.
 હ્યુરી અને ચેવલી પાન બબર બાવ, પોસ્ટેલ જુડ. વાસ્કોઝ ગોલ
 રી. ૧૦-૬ લાંબી અને સ્કેવર વાસ્કોઝ રી. ૧૧-૧ ૩૫૦.
 રોડેસીયા, ન્યાસાવેન્ડ અને બેલજમન કોંગોના બોરડરો ઉપર પુરઢ
 ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પ્રશ્નોટ હવાની ચોકવરૂં.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
 P. O. Box 251. DURBAN.

ફિલ્મની નવી રેકોર્ડો આવી છે

એક જલક	પાંચ	રેકોર્ડ	ભાવ	૪૧-૩
બારીસ	૪૧-૩
ભાગમભાગ	૪૧-૩
મસ્તાની	૪૧-૩
હલા ગુલલા	૪૧-૩
ભાઇ ભાઇ	ચાર	૩૩-૦
કોફી હાઉસ	૩૩-૦
મરીન કાઇવ	૩૩-૦
કરબલા	૩૩-૦
સી. આઇ. ડી.	ત્રણ	૨૪-૯
ફીલી ફીલી સાહેબ	૨૪-૯
નવજવાન	૨૪-૯
હાતિમતાઇ	બે	૧૬-૬
પરણીતા	એક	૮-૩

મુચના : જે ધરાક ૨૦ રેકોર્ડ લેશે તેને એક સેર સંગીતા
 પાંચ રેકોર્ડ મફત આપવામાં આવશે.
 પોસ્ટેલ ખર્ચ ૭/૬ જુદા પડશે.

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS
 Corner Grey St., & Lorne Street

286 Grey Street, Phone 29488,
 Durban.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને રેપેસ્લીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંત હેમરેમ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ
 પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અને હન્ડલ વઈરૂં.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - હરબન.
 ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

લોભ અને કરુણા

(‘લોકજીવન’માંથી)

[આ કથા આફ્રિકાની ગરીબ, અજ્ઞાન અને રાંકડી હબસી પ્રજાની કરુણ કથા છે. અમેરીકાના લોકોએ અર્થલેખને કારણે આફ્રિકાના હબસી લોકોને યુવામ તરીકે રાખીને એ બાપડા લોકો પર કાળા ફર વતીઓ હતો. તેને હૃદયદાયક ચિતાર શ્રીમતી હેરિયટ બીચર રટો નામની એક અમેરીકન બાપડા ‘અર્થલેખ ટ્રસ્ટ ફેબ્રિક’ નામની તેમની જન્મવિખ્યાત નવલકથામાં આપ્યો છે. એ પુસ્તકે અમેરીકામાંથી યુવામોના વેપારની પ્રથા નાબૂદ કરવામાં ખારે ભાગ ભળ્યો છે. એ નવલકથાને ટુકડાં અને સરળ ભાષામાં ચૂકવાતો નવ પ્રવલન કર્યું છે. આથી છે કે, સૌ વાચકોને એ અમરો. સુ. કા.]

૧

આફ્રિકાના બાણકારો

અમેરીકાનાં સંયુક્ત રાજ્યોના ફેન્ટુકી પરમણામાં આવેલા એક મામ માં આર્થર શેલબી નામનો એક યુદ્ધર રહેતો હતો. તેણે હેલી નામ ના એક માણસ પાસેથી ઉછીનાં નાણાં લીધાં હતાં. યુદ્ધ પૂરી થઈ જવા છતાં આર્થર તેને દેવું ભરી શક્યો ન હતો. એટલે હેલી આર્થરને લાં આવ્યો અને વાતચીત કરતાં કરતાં તેને લાંના યુવામોને દેવા પેટે આપવા તેને સમજાવવા લાગ્યો. હેલી યુવામોને વેચવાનો ધંધો કરતો હતો.

આર્થર એવે નાણુટકે ટોમ નામના એક યુવામને વેચવા તૃપ્તિાર થયો. પરંતુ હેલી આમ ટુકડામાં સોદા પતાવી દે એવો નહોતો. તે બોલ્યો: “ના સાહેબ, એટલાથી હું કશું ન ચાઉં. ટોમના બદલામાં બહુ દેવું થી રીતે ચૂકવી આપું? બીજા કોઈ યુવામને વધારામાં આપવો પડશે.”

આર્થર—“તમે ટોમને ઝાળખતા નથી. એ કંઈ સામાન્ય યુવામ નથી. તે સદાચારી અને બરોસાવાર યુવામ છે. તે એકેકે કામ સાચા દિલથી કરે છે. જોનામાં જરાયે કપટ નથી. એવા યુવામની તો આટલી કીમત ઝાળી કહેવાય. આ તો નાણુટકે મારે એને તમને આપવો પડે છે!”

હેલી—“તમારી વાત બરોબર હશે. પરંતુ ટોમની સાથે એકાદ છોકરો કે છોકરી આપો તો મને યસ થશે.”

એ બંને આમ વાતો કરતા હતાં, એવામાં જ ધર્મનો એક હબસી બાળક દીવાનખાનામાં દાખલ થયો. તે છોકરો રેખાવમાં સારો હતો. આર્થર તેને પોતાની પાસે બોલાવીને કહ્યું: “જીમ, આપણા આ મહેમાનને તારો નામ ખતાવ અને પેહું ઊંત પછું એક વાર માઈ સંભળાવ ને?”

જીમ તરત જ તૃપ્તિાર થઈ ગયો. હેલીની બુબાળગી નજર જીમ પર ફરી ગઈ. તે આર્થરને ધીમેથી કહેવા લાગ્યો: “ટોમ સાથે આ બાળક આપશે તો તમારું દેવું ચૂકતે. બોલો, એ તૃપ્તિાર?”

એવામાં એક હબસી બાપડા અમરાયેલી દયામાં દાખલ થઈ. આર્થરે તેને જોઈને કહ્યું: “ધલિયા, શું જોઈએ છે?”

ધલિયા—“બાપુ, હું તો જીમને શોધવા આવી છું.” એમ કહીને તે એને લઈને બહાર ચાલી ગઈ.

હેલી મલકાતો મલકાતો બોલ્યો: “વાહ, સાહેબ, તમારે લાં યુવામો એક એકથી ચડીપાતા છે, હાં કે? આ સુંદર યુવામડીની તો તમને ખુબ જ કીમત ઉપજે એમ છે. પછી તમે બધાં લહેરથી રહી શકશો. બોલો, સોદા કરવો છે કે?”

આર્થર એ સાંભળીને અકળાઈ ગયો. તે બોલ્યો: “ના, ના. એવું કદી નહોં બને. હું તો માદીકરામાંથી કાઢ નેમ વેચવા તૃપ્તિાર નથી. મારા માં થોડી ધણી પણ દયા છે. આ પાસેથી બાળકને છુટો પાડવાનું ઘેર ફર્ય હું કદી નહોં કરું. મહેરબાની કરીને તમે માદીકરાની વાત જ જવા દો!”

હેલી હસતો હસતો બોલ્યો: “સાહેબ, તમે વધારે પડતા દયાળુ બની જાઓ છો. યુવામો તરફ દયા જણી કેવી? એ તો જરા યુક્તિથી કામ લેતાં આવડતું જોઈએ. હું હવે મૂળ વાત પર આવું. તમે એમ કરો; આ છોકરાને મારા હાથમાં સોંપતાં પહેલાં તેની માને કંઈ કામસર કોઈ ઠેકાણે મોકલી દેજો. પછી તે પાછી આવે ત્યારે એરીંગ કે એવી જ કોઈ ચીજ એને આપજો; એટલે તે યાંત થઈ જશે.”

આર્થર—“અરે, આવું તે કદી બનતું હશે? માં શું પોતાના વહાલા બાળકને આવી નાવકડી ચીજ મળતાં બૂલી જાય ખરી? પરંતુ તમે હવે આ વાત જ પરતી ચો.”

હેલી આથી ઉચે સાહે બોલ્યો: “તો પછી મારે સોદા નથી કરવો. હું તો દેવું ચૂકવવા તમારા ઘર ઉપર જાતી લઈ આવું છું. પછી જોવા જેવું થશે. માટે ડાહ્યા થઈને માની મજા. ટોમ અને જીમ આપો એટલે માં કામ પૂરું.”

આર્થર ઉડા વિચારમાં ડુબી ગયો. તે થોડી વાર પછી બોલ્યો: “ઠીક લારે, તમે સાંજે આવજો. મારી પત્ની એમિલી સાથે વાતચીત કરીને તમને મારો છેવટનો નિર્ણય જણાવીશ.”

૨

માની અકળામણુ

ધલિયા જ્યારે જીમને શોધવા આવી હતી, ત્યારે તેણે પોતાના માલિક આર્થર અને મહેમાન વચ્ચે જીમને વેચવાની વાત ચર્ચા કરી એ સાંભળી હતી. એટલે તેના દિલમાં દરકાટ પેસી ગયો હતો કે, રખેને મારા વહાલા દીકરાને શેક વેચી તો નહોં દે ને!

એટલે તે પોતાની શેકાણી એમિલી ની પાસે આવીને કુચ્છે કુચ્છે રહી પડી. એમિલી આ જોઈને નવાઈ પામી. તે બોલી: “બેટા, તને એકા એક આ શું થઈ ગયું? તું કેમ રડે છે?”

ધલિયા—“મા, બાપુ પાસે યુવામો નો વેપારી આવ્યો છે!”

એમિલી—“તું પણ ખરી છે! યુવામોના વેપારી આવ્યો તેથી શું થઈ ગયું? કેમ, કોઈ મળવા પણ ન આવે?”

ધલિયા—“મા, મેં એમની વાતો બહારથી સાંભળી છે. બાપુ સાથે તે મારા જીમને વેચવાની વાત કરતો હતો! શું બાપુ મારા જીમને વેચી દેશે?”

એ સાંભળીને એમિલી વધારે નવાઈ પામી. તે રોહનમાં અવાજે બોલી: “બેટા, તું તો એવી ને એવી વહેમોલી રહી. તારા બાપુને સ્વભાવ પણ તું હજી ઝાળખી ન શક! તેમના જેવા દયાળુ શેક મળવા સુરહેલ છે. તે પોતાના યુવામોને પોતાનાં સંતાન જેટલાં જ ચાહે છે. તે કદીય પોતાના યુવામોને વેચવાનો વિચાર સુદાં નહોં કરે. તું ચાંત થા. તારા જીમને કશું નહોં યામ.”

ધલિયા—“મા, તમે બાપુને સમજાવજો, હાં કે? મારા જીમ વચર હું એક ધડી પણ જીતી નહોં શકું.”

એમિલી જરા ગુસ્સે થઈને બોલી: “તું તો સાવ સૂરખ જેવી છે! તારો જીમ શું જીમને વહાલો નથી? તું તારે નિરાંતે રહે. તારા જીમને જોનાર હું એહી છું. કોની મમદુર છે કે, જીમને અઢીથી લઈ જાય? હવે ઉઠ, જોઈ; આ બધાં કપડાં ઠેકાણે ચૂકી આવ.”

શેકાણીની વાત સાંભળીને ધલિયા જરા ચાંત થઈ. તે આંધી કપડાં લઈને જતી રહી.

એમિલીએ ધલિયાની વાતને બહુ મહત્ત્વ ન આપ્યું. તેને પૂરેપૂરી ખાતરી હતી કે, તેના પતિ દાક્ષણ્ય પ્રદેશના નિર્દય વેપારીઓના હાથમાં

પોતાના યુવામોને કદી ન જ સેષિ એટલે એ વિચારમાં તેણે પોતાના પતિની સાથે એ બાબતમાં વાત પણ ન કરી. આર્થર પણ એમિલી આમળ વેપારીની સાથે થયેલી વાતચીત થી રીતે મૂકવી એની મૂંઝવણમાં હતો. તેને મનમાં ઉઠે ઉઠે ખીક હતી જ કે, એમિલીને આ વાતથી ખુબ દુઃખ થશે અને તે યુવામોને વેચવા દેશે નહોં. તેથી તેણે એમિલીને એ અંગે કશું કહ્યું નહોં. વળી સાંજે યુવામોનો વેપારી આવશે એને શો જવાબ આપવો એ પણ તેને સૂઝતું ન હતું. અને સાંજની વેળાએ તો એમિલી નિરાંતે પોતાની બહેનપણીને મળવા બહાર ચાલી ગઈ.—(ચાહ).

શ્રી શારદાની પ્રતિનિધી અને

બેનોએ ઉડા અભ્યાસ કરવો જોઈએ, કારણ કે, બહુ સામાજિક કાર્ય તેજા ને હરત રહે છે. આ પરીસ્થિતિમાં આક્રમણકારી શક્તિ સ્ત્રીમાં જરૂરી છે. સરસ્વતીની તેજસ્વીતા તેનામાં હોવી જોઈએ. આ શોડા અભ્યાસથી શક્ય નથી. આત્મચાલની જરૂર છે. આને શાળાઓમાં જ શીખવાય છે તે ઉપર ઉપરનું શિક્ષણ છે. આ જાન પણ જરૂરનું છે. પરંતુ તાકાત આપનાર જે ચિત્ત છે તેનો પણ અભ્યાસ કરવો જોઈએ. બેનોને મેં ધણીવાર કહ્યું છે કે, ધર્મનું જાન મેળવો નિર્ભય બનો, ત્યારે જ પુસ્તકે ઠીક કરવાની શક્તિ સ્ત્રીમાં આવશે. પુસ્તક શું મુચ્છે છે? ‘સ્ત્રી અમારું કામમાં મદદ કરે, અમારી મદદનાર સાથી બને પણ અમને ઠીક કરનાર જીલ સુધારનાર સ્ત્રીની અમને જરૂર નથી.’ સંકલ્પાયે પોતાના શિષ્યોને શારદાની ઉપાસના કરવાનું કહ્યું. શારદા એટલે સરસ્વતી. શ્રી શારદા ની પ્રતિનિધી બનવી જોઈએ.

— વિનોબાજી.

વહાલો તે પહેલો

ધરની સમવડ સાથે બેથાલમાં ટેવશ માટે દુકાન ખાડે દેવાની છે.

ફોન — બેથાલ ૨૨૫
Hajee's Silk Store
Bethal, — Transvaal.

બુકરીપીસ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્નસ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટર અને ઇનસ્યુરન્સ માટે મળે:

આર. વીક્રમ
૨૨ બાકલી આર્કેડ, ૩૮ માઈન્ટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માઈન્ટ સ્ટ્રીટ, બેથાલસિટી, ફોન ૩૩-૨૬૫૪.

સ મા ચાર સંગ્રહ

યુનીયનનું અવનવનું

—પોર્ટ ઝેલીઝામેય ખાતે મળેલી કેપ નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીની કોંગ્રેસમાં હાજરી આપવા આવેલા યુનીયનના વડા પ્રધાન સહિત આઠ ખેતિદ સભ્યોને ત્યાંના મેમ્બર શ્રી. ઇ. એસ. રાખટસને ખાણી માટે આપેલાં આમંત્રણનો ત્યાંના ટાઉન હોલ ઉપર અને ધન્યે દરકાવાય છે તે કારણે અસ્વીકાર કર્યા હતા.

—ન્યાયાવાય છે કે, યુનીયનમાંના ઇલાચકાપણનું ખીલ આગામિ સુટણી પહેલા પાર્ટીમેન્ટમાં આવે એવો સંભવ નથી જણાવ્યો. ઇલાચકાપણની કમીશનમાં પાર્ટીમેન્ટના બધા પક્ષના મળીને 13 સભ્યો છે તેમજ લીધેલી જુવાનીઓની વિગતો ઉપર વિચાર કરવા ૧૬૧ નવેબર પ્રીટીરીયામાં તેઓ બેઠા થશે.

—એકાનીસબર્ગની આસપાસનાં લોકે શનોમાં મયા મહિને કુલુ અને બહુટો વચ્ચે થયેલી મારા મારીમાં યુનાનન અમેલા તે બખેડા નાં કારણો તપાસવા સરકારે ઇન્કાર કરેલા હોવા થી એકાનીસબર્ગની સીટી કાઉન્સિલે ૨૨મી ઓક્ટોબરે એક સ્વતંત્ર કમીશન નીમવાનો દરાવ કર્યો છે.

—મેરીટાઈમમાં મળેલી નાટાલની ફેરલ પાર્ટીએ ૧૯મી ઓક્ટોબરે દરાવ કર્યો છે કે યુનીયનની આગામિ જનરલ સુટણીમાં એ પાર્ટીએ ઇમેલવારી ન કરવી પણ પ્રાંતિક કાઉન્સિલની સુટણી માટે સુધી શક્તિ વાપરી ઇમેલવારી કરવી

—પટાઉનના નવા આચાર્ય ખીશમ રેવરન્ડ જ્યુરેટ ડી બ્લેન્કની પદાભિષાન વિધિ ૨૨મી ઓક્ટોબરે સેન્ટ બ્યોર્ગસ કથીલમાં અખતાથી થઇ હતી.

—ઇસ્ટ લંડનમાં ૨૪મી ઓક્ટોબરે એલિ મામના હામરનાં ઉનને આવ ૧૧૩૬ પેની ઉપબ્ધે હતો જે દક્ષિણ આફ્રિકાનો રોડાં મણ્યાય છે આ આવાવલા પેનીનો રોડાં હતો.

—પોર્ટ ઝેલીઝામેયમાં મળેલી કેપના નેશનાલીસ્ટની કોંગ્રેસે ૨૪મી ઓક્ટોબરે દક્ષિણ આફ્રિકાના ચક્રણી સિલકાએ ઉપરથી રાણીનું માણું દુર કરવાનો ખાનગી રીતે દરાવ પસાર કર્યાનું ડેલી ડીરેવેનના અખરખની એ જણાવ્યું છે.

—ઇસ્ટ લંડનના મેપરે જાહેર ક્યું છે કે જાહેર તહેવારો અને પ્રસિદ્ધ મહેમાનોની મુલાકાત વેળા તથા ખીજ ખાસ પ્રસંગોએ ઇસ્ટ લંડનના સીટી હોલપર પહેલાંની જેમ જ બે ધન્યે દરકાવામાં આવે છે.

—૧૯૦૭માં ડરબનના સોની વીરજ નરસિંહ સૌથી પ્રથમ દિશ્માં વસતાં યજ્ઞરાતી હતાં. આજે પણ તેમના

કુટુંબીઓ આં છે અને સોનીનો ઘંધો કરે છે. દિશ્માં સોનીની વસ્તી ૮૦૦ ની છે. દિશ્માં બધા મળીને પાંચ હજાર યજ્ઞરાતીઓ હાલમાં છે.

—સોશીયા ટાઉનમાં આફ્રિકન મહાન માલીકો કે જેઓએ ખસવાની ના પાડી છે તેઓને સરકારે જે નેટીસ આપી હતી તે પાછી એવી લેવાનું નેટીવ એફેક્સ ડીપાર્ટમેન્ટે ઠેરવ્યું છે. રેથીળા ફક્સમાં હામો પછી અપીલમાં જીતે નહી ત્યાં સુધી તેઓ બજબજારી થી ન ખસેડી શકે. અપીલનો નિકાલ આવતાં ધંણો સમય થશે.

—દક્ષિણ આફ્રિકાના મેથોડીસ્ટ મેન ઇન-સના પ્રમુખ રેવરન્ડ કલ્હૉડ કોંગ્સલી રોરીએ ૧૭મી ઓક્ટોબરે ઇસ્ટ લંડનમાં કહ્યું છે કે જ્યાં સુધી દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારની નીતિનું મંડાણ 'ખાસકાપ' ઉપર રહેશે ત્યાં સુધી મેથોડીસ્ટ ચર્ચ તેના વિરોધમાં જ રહેશે.

—એકાનીસબર્ગમાં ૧૨મી ઓક્ટોબરે ૧૮ વર્ષનાં એક કિશોર રશીયાએ ડોરેલો 'રપુટનીક' ઉપગ્રહ ૧૧માં મળ્યા પરથી એવા જતાં પડીને મરી ગયા છે.

વિકેશની વિવિધતા

—રશીયામાં બંધાતી જનતની પહેલી ઓટમીક આઇસ બ્રેકર સ્ટીમર જે સોળ હજાર ટનની અને ૪૪ હજાર હોસપાવરની છે તે હુંક વખતમાં તરતી મુકારો એમાં એક વરસ સુધી કચું પણ બજાતણ નેઇશે નહિં.

—ઉત્તર અને દક્ષિણ ચીનની વચ્ચે આવેલી યાંગ્ટે નામની મહાન નદી ઉપર રહેવે અને વાહનો મારેનો પહેલો જ એક માઇલ લાંબો પુલ અખ ચીન ના વુહાન શહેર પાસે હમણાં પુલેલો મુકાયો છે જેથી હવે હોંગકોંગથી પારીસ ટ્રેજનથી કે મોટરથી સીધા જઇ શકારો.

—એન્ટવર્પ (બેલજીયમ)માં હીરાના ૧૪ હજાર કામદારોએ ૧૭મી ઓક્ટોબરે પમારમાં છ ટકાના વધારા માટેની વાટાઘાટ પડી ખામતાથી હડતાળ પાડી છે.

—આરટેલીવાના વડા પ્રધાન શ્રી. રાખટ મેન્ડ્રીએ મેલબોર્નમાં કહ્યું છે કે જાપાનના વડા પ્રધાન શ્રી. નોબોસુ કે કીશીએ આ વર્ષના નવેબરમાં એરટેલીવાની મુલાકાતે આવવાનું આમંત્રણ સ્વીકાર્યું છે.

—ઓમરટની ૩૧મીએ સ્વતંત્ર ઘણેલ મલાયાએ ૧૨મી ઓક્ટોબરે ખીટન સાથે સંરક્ષણના કરારો પર સહી કરી છે જેની રૂએ ખીટન ઠામનવેલનું

લશ્કર મલાયાનાં મયકે રાખી ચકરી. —આટલાંટીક મહાસાગરમાં એટોરસ પાસે કાયલ બેટની નજીકમાં જે નવો જવાળો મુખી દરિયાની સપાટી ઉપર કુટી નીકળેલો છે તેના ઉપર પાંચ પોર્ટુગીઝોએ જઇને પોર્ટુગીઝોના વાવટો રોખી આબ્યાથી પોર્ટુગીઝોની હકમતનો અજ્ઞાશે. તેમના ઉપર ઉડેલા લખાની ઠંડી પણ પડી હતી જાલસાની કચરો.

—યુઝીલેન્ડમાં મેરી પીરીરી નામની એક બાઇએ અકાવીસ વરસથી જેમ્સ નામે મજુરનું જીવન માલ્યા પછી હમણાં ખોટી એક માટે મોટાંમાં જવાથી જન્મ પત્રમાંથી મેરી નામે નારી જાતિનું નામ નીખજાતી કેટે તેને જીનો પોશક પહેરવાનો હુકમ કર્યો છે જેથી મહા મહેનતે જીનો કપડાં પહેરે છે તેણીના પાલક મા બાપને કિકરાની ઇચ્છા હતી જેથી તેણીને ડોકરા તરીકે ઉછેરી હતી.

—રોનના કિનારા પર આવેલું વેલેન્શીયા શહેરની નદીમાં હમણાં બારે રેલ આવવાથી ૧૦ માણસો તણાઇ ગયાં અને પાંચ કરોડ પાઉન્ડનું તુકસાન થયું છે.

—અમેરીકન રેટ સેક્ટરી શ્રી. જોહન ફેસ્ટર હલેલ તખીવતના કારણે આવતા વર્ષમાં દક્ષિણ આફ્રિકાની અંત મુલાકાતે આવશે એમ કેપટાઉનથી બહાર પડ્યું છે.

—“યુનાઇટેડ નેશન્સ ૩” ૨૪મી અક્ટોબરના હતો તે દિવસે વિવિધ રીતે દરેક રાષ્ટ્રોમાં તેની જીવબણીઓ કરવા માં આવી હતી.

—ઇથોપીયાનું લશ્કરી પ્રતિનિધી મંડળ ચાર સભ્યોનું—હોંદ આબ્યું છે જેઓ લશ્કરી શાળાઓ ઠાલેને અને કેપની મુલાકાત લેશે.

—૩૪ ફેબ્રુઆરી કનૌઝમાં મોગેટ પસેન ત્રીજામાં લંડનના હોશીલ્ડ એરોડોમથી રાતે ૧૧ વાગ્યે નીકળી ખીજ દીવસે ૨૪મી ઓક્ટોબરે બપોરે જીન સ્મટ્સ એરોડોમ પર ૧૨ કલાક છ મીનીટમાં ઉડીને નવો રોડાં કર્યો છે.

—ઇસ્ટ આફ્રિકાના ત્રણે પ્રાંતના અવનરે ૨૪મી ઓક્ટોબરે જાહેર ક્યું છે કે કોંગ્રેસ આફ્રિકન રાઇફલ્સની લશ્કરી ડુકડીમાં ઇસ્ટ આફ્રિકાની સઘણી ઠેમોને હાખ કરારો. તેમાં પ્રવેશવા ની અરજીઓ મંજાવાઇ છે.

—કેલીફોર્નીયાની સ્ટાનફર્ડ યુનીવર્સિટી ના માપો ઠેમીસ્ટીના પ્રેફેસર ડો. જે અરવલ્કે પાલો આન્ટો શહેરમાં અમેરીકન બાયોલોજીકલ વિજ્ઞાન સંસ્થાની વાર્ષિક સભામાં એક આમાલી રજુ કરી છે કે સને ૨૦૫૦માં આપણી પૃથ્વી પર નવ અખજ માણસની વસતી થઇ જશે અને જૂખમરો વાકશી.

—રશીયાના વડા પ્રધાન માર્શલ નીકોલાઇ ક્રુશ્ચેવની જાપાનના વડા પ્રધાન શ્રી. નોબોસુ કે કીશીને મોહસેલા એક

સંદેશમાં જણાવ્યું છે કે ખીટન, રશીયા અને યુનાઇટેડ રેટસે એટમ અને હાઇડ્રોજન બોમ્બના અખતરા ૧૬૧ બન્યુઆરીથી બે વર્ષ માટે બંધ કરી દેવા જોઇએ.

—રશીયાના વિજ્ઞાનીઓની એક ટોળા એ દરખાસ્ત કરી છે કે લશ્કરી રીતે અજ્ઞાતિ વપરાવામાં રહેલા બખ વિષે આંતરરાષ્ટ્રીય વિજ્ઞાનીઓએ બેગા થઇ વિચાર કરવો જોઇએ.

—લંડનની રોપલ આફ્રિકન સોસાયટી પ્રતિ વર્ષે પાંચ જોડાં મેડલ આફ્રિકાની સેવા કરનાર જી પ્રુપોને આપે છે તે પૈકી આ વર્ષે પ્રેફેસર ડી. ડી. ડી. જાણુને પણ એક મેડલ એનાયત કરેલો છે જેની અર્પણ વિધિ ૨૩મી ઓક્ટોબરે લવડેલમાં સોસાયટી વતી ડો. આર. એચ. ડબલ્યુ. શેરૂડે તેમની સેવાની પ્રસંશા સાથે કરી હતી.

—સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકા અંગે દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર સાથે કરીથી જાત ચીત કરવા ખીટન, યુનાઇટેડ રેટ અને જનરલ એસેમ્બલીના પ્રમુખ મુચવે તે એક બંધિત મળી ત્રણ જણની કમીટીને ફેલો ખંચ્યાં આવે તેની તપાસ કરવા સેક્ટરી જનરલ શ્રી. હામ હામરોલને કહેવા માટે યુનાઇટેડ નેશનની બજેટી કમીટીએ ન્યુયોર્કમાં ૨૨મી ઓક્ટોબરે દરાવ પસાર કર્યો છે.

—ડીપ્લોમટની જનરલ હલેકટીક કંપની ૨૩મી ઓક્ટોબરે બહાર પાડ્યું છે કે તે કંપની એક લાખ ફેરેટ ખનાવટી કિરાનું ઉત્પાદન કરશે જે એક્સ ૨, ઠેમીકલ અને કહીણાઇની. પરીક્ષામાં કુદરતી કિરા જેવા જ થશે. ૧૯૫૮ ના અંતમાં વાર્ષિક પાંચીસ લાખ ફેરેટ કિરા ખનાવશે. અત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકા અને વેલજીયમ ઠેગોથી જતા કિરાનો એ અપશે બાગ હશે.

—ઠામનવેલ્ય સાયન્ટીશીક એન ઇન્ડસ્ટ્રીયલ રીસર્ચ સંસ્થાની પ્રયોગ શાળા એ ફેટલાંક વર્ષના પ્રખત પછી એક રસાયણની શોધ કરી છે જે જીનનાં કપડાંપર છંટીને લડી વાળવા પછી તે વર્ષોદ મરમપાણી ધાવાણ કે ડાઇ કલીનીંગ કરવા છતાં પણ અખડ રહેશે.

—પ્રીન્સ શીલીપ ૭મી નવેબરથી શાહી લેખક મણાશે તેમજ લખેલું 'સિલેક્ટેડ સ્પીચસ ૧૯૪૮-૧૯૫૫' નામનું પુસ્તક ઓક્સફર્ડ યુનીવર્સિટી પ્રેસ તરફથી એ દિને પ્રાસદ થશે.

—નેંગા અને યુનાઇટેડ રેટસને જાહોલલાલી બયો પ્રવાસ પુરો કરી ખીટનની રાણી એલીઝાબેથ અને પ્રીન્સ શીલીપ ૨૨મી ઓક્ટોબરે લંડન આવ્યા છે. ન્યુયોર્કમાં રાણી એલીઝાબેથે ૨૨ મી ઓક્ટોબરે કરેલા બાપણમાં જણાવ્યું હતું કે યુનાઇટેડ નેશન્સ તેના રથાપઠોનાં ધ્યેયની સિલ્કિથી હત્ય દૂર

છે તે પશુ તેના પ્રયત્ન ચાલુ રહે એમ જનતા બંધાશ રાખે છે.

—ઈન્ડિય અને ક્રાંસીની વચમાં આવેલી દરિયાઈ ખાડીની તળાણેથી મુરખનો રસ્તો બનાવવાની યોજનાને 'નેટો'ના ડેપ્યુટી સુપ્રીમ કમાન્ડર વાપકાઉન્ટ મોન્ટગોમરીએ સરકારી ટ્રિટીઓથી સખત વિરોધ કર્યો છે.

—ફ્રેન્ચ અને ટુર્કીએ યોસફરસની સામુદ્રથી ઉપર સવા કરોડ પાઉન્ડના ખર્ચે પૂલ બાંધવાની યોજના ના કરાર પર ૨૧મી અક્ટોબરે સહીઓ કરી છે. એમાં ફ્રેન્ચ તરફથી નેવુ લાખ પાઉન્ડની લોન નવ વર્ષ માટે મળશે અને આઈની રકમની ટુર્કી જોખવાઈ કરશે.

—દક્ષિણ રોડેશીયામાં આરિકનોને યુરોપીયન બીર તથા વાખન વેચવાની છુટ થયા પછી સોલસપરની આર્કિકનો એ નવ અઠવાડિયામાં અગ્રાવન હબર પાઉન્ડનો દાર પીધાતું ૧૯મી અક્ટોબરે બહાર પડ્યું છે.

ભારતના સમાચાર

—શ્રી રાધાકૃષ્ણન બપોરે રશિયાની મુલાકાતે ગયા હતાં ત્યારે તેમના સત્કાર સમારંભમાં એક ૧૮ વર્ષની રશિયન બાળાએ હોંદી ગીત ગાયું હતું. આથી ઉપ-પ્રશ્ને તેને સુચન કર્યું હતું કે તેને હોંદીનું સંગીત સાઈં શિખવા ઇચ્છતી હોય તો ઘાંતીનીકેતનમાં તેનો અભ્યાસ કરે. આ સુચનાને અતુસરી આ રશિયન બાળા ઇલમીરા હોંદમાં અભ્યાસ કરી રહી છે. રશિયામાં બતાવાની હોંદી શીલ્પમાંથી તે ૩૦ નેટલા ગીતો શિખી હતી. એને હોંદી માં એક પશુ ચબ્દ બોલતા નથી આવડતો શિવાય કે "નનમરતે."

—પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાન અમર એસ. સુહરાવર્દીએ ૧૧મી ઓક્ટોબરે રાહનાંકું આપ્યાથી નવા વડા પ્રધાને તરીકે મુસ્લીમ લીગના નેતા મી. પ્રમોદસ યુંદરીમરની નીમણુક થઈ છે.

—હોંદમાં ૧૫મી વિષ શાકાહારી પરિષદ બરાવવાની છે. ૯મી નવેમ્બર ના આ પરીષદનું ઉદ્ઘાટન હોંદના રાષ્ટ્રપતી, બાલુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ કરશે. આ પરીષદનું પ્રમુખ સ્થાન શ્રીમતી કલેરેન્સ ગેસકંધી લેશે કે જેઓ લંડન ની શાકાહારી ઓસ્થાના પ્રમુખ છે. આજ પરિષદ બનારસમાં ૧૮-૧૯મીએ, પટનામાં, ૨૦-૨૨મીએ, હાલકામાં ૨૩-૨૫મીએ અને મદાસમાં ૨૭-૩૦ મીએ બરાશે.

—આફ્રીકાના વિચાર્થીઓ માટે હોંદ સરકાર ૪૦ થી ૫૦ શિષા રતીઓ ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે આપવાની છે. આ વરસની આખરી સુધીમાં

૪૮૦ વિચાર્થીઓને હોંદમાં શિક્ષણ આપાતું હતું. આમાંથી ૩૬૦ હોંદ સરકારે મોકલ્યા હતાં.

—હોંદની ૫૦ વર્ષની રટીલ ઉદ્યોગની ઉત્પાદકી નિમીત્તે ખાસ પોસ્ટોલ રો'પો હોંદનું પોસ્ટ ખાતું કાઢવાનું છે. આ રો'પો ડીસેમ્બરમાં બહાર પડશે. બીજી આઠ રો'પો બહાર પડશે તે એક ૨૮ મી અક્ટોબરે જે આંતરરાષ્ટ્રીય રેડ ક્રોસ પરીષદની ઉદ્ઘાટનના સમરણમાં હશે, જેના પર રેડ ક્રોસના સ્થાપક હેનરી, હુનેટનું ખરટ હશે અને પરીષદનો બીલ્લો હશે. ત્રણ રો'પોને

સેટ 'બાળ હોન' જે ૧૧મી નવેમ્બરના વડા પ્રધાન નરેહના જન્મ દીને છે તેના સમરણમાં બહાર પડશે. જે પર વિચાર્થીઓના ચિત્રો હશે.

—કહેવાય છે કે, સુખમમાં પોસ્ટ ખાતા ની હડતાળ પડવાની વાતો શરૂ થઈ ત્યારે ટ્રેડલાક લોકોએ સમય સુચકતા (ટી) વાપરી લાખોના કાર્ડ એન્વલપ રો'પ વિગેરે ખરીદી રાખી બેલેક માર્કેટ કરવાનું વિચાર્યું હતું. પશુ હડતાળ ન થઈ તેથી "હાય, હડતાળ હાય હડતાળ" કહી રડવા લાગ્યા હતાં.

ઘેંટા બકરાની વાર્તા વિનોબાજી

પ્રાચીન કાળમાં અભવરથા અને બપને પરિણામે એક અભવરથા શરૂ કરાઈ જેનું નામ રાખ, સરદાર, અને સરકાર પડ્યું. સરકાર એટલે જેમ ગોપાલન, મધમાખી પાલન તેમ માણસનું પાલન કરે તે સરકાર. ઘેંટાને સંભાળનાર જેમને રખારી પહેલા કાષ્ટને કાષ્ટ એમની પર જખર જરતીથી રક્ષક નીમાતોજ હતો. પછી ઘેંટાએએ કહ્યું "અને અમારો રક્ષક સુ'ટશું." ત્યારે "ડેમોક્રેસી", -પ્રજ્ઞ-સાશન શરૂ થયું. રક્ષક સુ'ટયો અને હાયમાં લાકડી-દંડ પશુ આપ્યો— અથવા સેના બનાવવા માટે સત્તા આપી.

આ બધુ કરવા છતાં ઘેંટાના હાલ તો હતાં તેવાને તેવાજ રહ્યાં, કાષ્ટ ૪ કરોડ ઘેંટાને સંભાળે છે, તે કાષ્ટ ૪૦ કરોડને તેમજ પોતાના ઘેંટા માટે જેમનું ચરવાને જંગલ રાખ્યું છે. ઘેંટા ચરે છે, રક્ષકને આધારે નિર્ભય થઈ. રક્ષકો કાપોથી ભયો છે. એમને યામ છે કે, ફલાજો રક્ષક મારે માટે ભય જનક છે. એની પાસે વધારે ઘેંટા છે. ઘેંટા તો વિચારતાજ નથી. પેટ ભયો કરે છે, કડાંચને ઘેંટા આપસ આપસમાં ઝમડી પડે તે તેનો

પલાજ રક્ષક પાસે લાકડી છે જ, એટલે કે ન્યાય, કોર્ટ ક્રાંસી. પ્રત્યેક રક્ષક પોતાને જમીન વધારે હોય એમ ઇચ્છે છે કે જેથી વધારે ઘેંટાને પાળી શકાય. પોતાના ઘેંટા નું જીવન ધોરણ સાઈં અને ઉચ્ચ હોવું જોઈએ તે? બીજો રખારી પશુ એવેજ દાવો કરે. પછી બનેમાં દેશ ઉભો યાય છે. અને સેનાની રહિ યાય છે. પછી રક્ષકો પોતાના આશીત ઘેંટાઓને કહે છે, "જીવો તમારે માટે તો લાકડી અને પોલીસ જ બસ છે, પરંતુ ખીજઓ આક્રમણ કરે તેને માટે મોટું નૈન્ય હોવું જરૂરી છે. આ વગર તમાઈ રક્ષણ કરવું શક્ય નથી. એક હાયમાં અમને લાકડી આપાઈ હતી હવે અણબોંબ-ખીજ હાયમાં આપી એને માટેના નાણાની મંજુરી આપો." ઘેંટાઓને કહે કે, "આટલા બધા પૈસા શા માટે?" તો રક્ષક રખારી કહે એ "મૂર્ખ સમજતાંજ નથી- આ વગર તમાઈ રક્ષણ અને પાલન અમે કેની રીતે કરી, શક્યું?" ઘેંટા ગભરાઈને નાણાની મંજુરી આપે છે. આજે થોડાક લોકોના હાયમાં આંખણે રાજ્ય સોંપી તેમને આપણેજ રાક્ષસ બનાવ્યા છે.

સોયા શરૂ કરી અને ધીમે ધીમે તે આજના રૂપમાં આવી.

આર્થિક સ્થિતિની અસર

હોંદના નાણા પ્રધાન કૃષ્ણમાચારીએ લંડનમાં જણાવ્યું હતું કે; "હોંદ અને ઘીટનનું અર્થશાસ્ત્ર એક ખીજ સાથે વણાઈ ગયું છે. જે ઘીટનમાં કાંઈ પશુ ચાપ" તો તેની અસર અમને યાય જ."

વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે "જે હોંદ પ્રમતી કરશે તો એની સારીઅસર ઘીટનને થશે જ."

હોંદના વિચાર્થીઓની સભામાં નાણા પ્રધાન બોલી રહ્યા હતાં. કયા દેશે વધુ મદદ હોંદને આપવાનું સ્વીકાર્યું છે એ પ્રશ્નો જવાબ આપતાં નાણા મંત્રીએ કહેવાનું નામ જાહેર કર્યું હતું.

વધુમાં નાણામંત્રીએ જણાવ્યું હતું કે, "જી દિવસ મેં સરકારી નેતાઓ સાથે વાટાઘાટો કરી હતી પશુ નાણા મદદ વિશે કાંઈજ એકકક્સ કહી નથી શકતો. હું હોંદ પાછો ફરું છું. પશુ બહું આશા નથી."

"હોંદ આવતા ૧૮ ખાસ દરમીયાન ૧૫૦૦ લાખ પાઉન્ડની તાણી પરદેશ વટાવ કે જે હોંદની પંચ વર્ષીય યોજના માટે જરૂર છે તેમાં અતુભવશે. આ યોજના જે એક કરોડ પાઉન્ડની છે તેને મુલ્ય કરવી જરૂર રહેશે."

નોબલ પ્રાઇઝ

કેનેડાના આજલા એક્સટર્નલ એક્સ ના પ્રધાન મી. લેરટર બી. પીપર્સને ૧૯૫૭નું નોબલ પ્રાઇઝ આપવાને- નોબલ કમીટીએ ઓસલોમાં ૧૪મી અક્ટોબરે જાહેર કર્યું છે. મી. પીપર્સને ૧૯૨૮ પહેલા ઇતિહાસના પ્રોફેસર હતા. તે પછી ત્યારના વડા પ્રધાન મી. એકન્ટ્રી કીંગની બક્ષામણથી રાજ કીપ હોને આવેલ ૧૯૫૨ માં વોર્લ્ડ ટનમાં એલબી હતા અને યુનાઇટેડ નેશનની સાતમી જનરલ એસેમ્બલીના પ્રમુખ સુ'ટાયેલા. 'નાટો'ની સ્થાપનામાં મુખ્ય ભાગ લઈ ૧૯૫૨ની લીરખનની કોનફરન્સમાં 'નાટો'ના સેક્રેટરી જનરલ સુ'ટાયા હતા. હમણા તેઓની ઉમર ૬૦ વર્ષની છે આ વર્ષનું નોબલ ઇનામ ૧૪૩૦૦ પાઉન્ડનું છે. ઓસલો માં ૧૦મી ડીસેમ્બરે મળનારા છનામી સમારંભમાં તેઓ જને હાજરી આપશે.

ફ્રેન્ચ નવલ કથાકાર અને તત્ત્વજ્ઞ મોરિસે આદમર્ટ કામુસને ૧૯૫૭નું સાહિત્ય માટેનું ૧૪ હજાર પાઉન્ડનું નોબલ પ્રાઇઝ આપવાનું સ્વીકૃતિ એકે- ડેમીએ ૧૭મી ઓક્ટોબરે જાહેર કર્યું છે. મી. કામુસની ઉમર ૪૪ વર્ષની છે જે રૂડિયાર્ડ કીપલ્લીમ સિવાય ખીજ નોબલ પ્રાઇઝ મેળવનારાઓ પૈકી સૌથી નાની ઉમરના છે તેઓ અલજીરીયામાં

વિવિધ વર્તમાન

ઇન્ડોનેશીયાની સોયાનો ઇતિહાસ ઇન્ડોનેશીયાની સોયા આજે જેનો બધાને જ પરિચય છે તેની ઉત્પત્તિ ક્રાંસના ડાકટર ચોર્સ' ગેબ્રીયલ પ્રાવાઝ રક્ત જાવ અટકાવવા આયર્ન પરલો રાઇડનો ઉપયોગ જે તે સીધુ લોહીમાં દાખલ કરી શકાય તો ઘણો ફાયદા કારક અને, એ માન્યતાને અતુસરી એક સોયા અને ઇન્ડોનેશીયાની પીચ કરી શકી. પહેલો અખતરો ઘોડા

પર ૧૮૫૩માં ૬૨ વર્ષની જૂઠ વયે કરી સજ્જતા મેળવી. પશુ શરૂમાં આજ ના જેવા સારા સાધુનો નહોતાં. પ્રત્યેક ડાકરો તે યરાખર આપી પશુ નહોતા શકતાં પરીણામે ઘણાને જાન ખોવા પડ્યા ઘણાના ઇન્ડોનેશીયા દાય કે પમ કાપી નાખવા પડ્યા. એની સાથે વિરોધ પશુ સખત જામ્યો. પશુ પ્રાવાઝના મૃત્યુ પછી એક ન્યુ ચોકની પેટીએ વિજ્ઞાની દબે સારી.

જનમ્યા પછી ૨૫ વર્ષની વયે ક્રાંસમાં બંધ વસ્ત્રા હતા.

૯૫ વર્ષની હાંદી સ્ત્રીની

કહાણી

૨૨૨૫૫૫૫૫૫ ૨૩૫ ચેરીવાજ 'બોડ' સમક્ષ જીખાની આપતાં એક ૯૫ વર્ષની હાંદી વૃદ્ધા મીસીસ બામાતે જણાવ્યું કે, "૧૮૮૭ થી હું આજ ઠેકાણે રહું છું. પ્રેસીડેન્ડ કુચે મારી ટી-૩૫ માં એક ગ્રાહક તરીકે ખાણું ખાધું છે. હું આ ઠેકાણેથી ખસી નહીં ચક. આ શહેરમાં ૮૦૦ હાંદીઓ છે જેઓ ગોરાઓ સાથે ધણે ગૈત્રી ભખાં બંધવાર રાખે છે.

વધુમાં મીસીસ બામાતે કહ્યું શરૂમાં જ્યારે અમે અહિં આવ્યા ત્યારે એક ખેતર જેવો આ દેશ હતો. જ્યારે જ્યારે પ્રેસીડેન્ડ કુચર અહીંથી પંચાર

યતા અથવા આવતાં ત્યારે ત્યારે અમારી દુકાનમાં આવતાં અને અમારી ઘોડા માડીનો ઉપયોગ કરતાં. એક વખત લક્ષ્મી બળવા વખતે તેમને છ હજાર પાઉંડનો માલ ખરીદ્યો હતો.

બેનોને વાંચવા માટે

ડરબનની ગુજરાતી મહિલા મંડળે પોતાના "શૈષ્ય મહોત્સવ" પ્રસંગે સવાસો પાનાનો દળદાર અને સચિત્ર અંક બહાર પાડ્યો હતો. જેમાં રસીક વાર્તાઓ અને વિવિધ લેખોનો સુદેર સંગ્રહ છે. તે આ આફ્રીસમાંથી શ્રી. ૨-૬માં મેળવી શકાશે.

**'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.**

નવલ કથાઓ

સાગર કથા	૮ ૬
ઝણ સુધિત	૭ ૬
નીલ પંખા (નાટક)	૫ ૦
ગોદાન (બંગાલીનો અનુવાદ) ભાગ ૧. ૨. સેટની ચોરાની વાર્તા	૧૬ ૦
બહીષ્કાર	૬ ૦
પ્રદીપ	૭ ૬
સાગર સાગ્રાટ	૬ ૦
હીરકની વાર્તા	૩ ૦
પૌરાણિક નાટકો	૫ ૬
ચોવન ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૨ ૦
આશાનું ખીલ ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૪ ૦
દરીયા વાટ	૧૦ ૦
વસુંધરા	૬ ૦
છેલ્લો પ્રયોગ	૭ ૬
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૩ ૬
દુર્ગા	૮ ૦
જયસીંહ સિંઘરાજ	૧૦ ૦
માનવતાના સુલ	૭ ૦
છેલ્લો અભિનય	૬ ૬
કપાલ કુંડલા (બંગીય ચંદ)	૬ ૬
અણુચુટ ખાસ	૭ ૬

Obtainable from:
INDIAN OPINION,
P. Bag, Durban, Natal.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

નત નતનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાઈ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે બિલ્લમ નતના લુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—સુટીઝ, ખીન્સ, પ્લેન્કેટસ, શોલ્સ; નેપથીન્સ વિગેરે.

દરેક નતના માલ માટે તપાસ કરવા બલામણુ.
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૩૪-૧૩૪૯ — બોક્સ ૧૫૪૯.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલએશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૯ વિકટોરીયા ઓસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જાહેરાતો વિષે એ ખરી ખાંચધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો :

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ, — ડરબન.

બોક્સ ૪૭૬,
ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબટમ"

ટેલીફોન : ૪૭૮૮૮
૪૭૪૫૩

गांधी साहित्य

ड. आ. ने। धर्तीदास		७	१
महादेव देशाधुं छवन थरीर		२	३
महादेव देशाधुं डायरी	भा. १	१०	०
" " "	भा. २	१२	०
" " "	भा. ३	११	१
" " "	भा. ४	८	०
" " "	भा. ५	११	०
आपुनी कारावासनी काठावणी		१५	०
हस्त लिपीत डॉ. रवराज्य		४	०
आत्म कथा (गांधीछ)		७	१
गांधीछनी संक्षिप्त आत्म कथा		२	१
आपुनी कांठी (काका कावेळकर)		३	०
आपुनी प्रसादी		५	०
गांधीछ अने सांख्यवाद (प्र. भयराजा)		३	०
नीती नाशने भागे (गांधीछ)		२	०
अनासकती घोरा (गांधीछने गीताछने करेसे अनुवाद)		१	१
धर्मात्मा गोपबे (गांधीछ)		१	६
आश्रम अजनावडी		१	२
डॉ. देना के. मी. त्रीकेळु (अभवाह विरो वजेळ)		१	०
आश्रम्यनी याची		१	१
डी. ग. के. म. जे. म. सादसथी वरपुर नाण वातां		३	०

मजवातुं ठेकाळु : आ ओशीस.

**'Indian Opinion' P. Bag.,
Durban, Natal.**

नवल कथाओ

सारा सारा लेखकेतुं सुंदर साहित्य

नवलीकाओ (मिथानी)	१	१
सोवडी गाथा	१	१
मेध पीडु	०	०
ठणी वाट	८	१
उन्नयन	७	०
कळानी सहस्यरी	५	०
शहीदिना संदेश (आयत वेन्डना शहीद)	४	०
सोनेरी छाया	१०	०
छाया प्रकाश	१३	१

२. म. देशाधुं कृत

दिवडी	१२	०
मानवी आंधीचेरे (जेक रक्त पितीनी आत्म कथा)	१	०
छोक भागवत (नानासाई अठ कृत) श्रीमदभागवतनी कथाओ	११	०
डी. मी. य. जे. म. (१८ मदान नरनारीओना डुक परीयथ)		
यशोधर मढेवा	१	०
सुक्त पंथी	८	०

मजवातुं ठेकाळु आ ओशीस.

'Indian Opinion'
P. Bag, — DURBAN.

पीलं डेटलांक पुस्तके

धरकनी पुरखु (नवल कथा)		१	०
शहीदना संदेश		४	०
मर भूमिमां		४	०
मेधधनुष्य		७	१
दुध पाखर (छवन थरीर)		५	०
नुतन रचियंगां डोकथुं		३	१
सोडेशीसनी सफर		२	१
छवता तळेवारा (म. हावेळकर)		५	०
धशावास्त्य (विनोबा)		१	१
स्थितप्रज्ञ इथंन		४	०
गीता प्रवचने		३	०
मधुकर		४	६
छवन द्रष्टि		३	६
सलना प्रयोगे-आत्मा कथा (गांधीछ)		७	१
दीरडी डायरी		७	१
रागनाम		२	०
आपु मारी गा (मनुष्येन)		१	१
महादेवभाधनी डायरी (पंच भाग.)		२	१८
अजसत विधापीडने जेडणी मेरा		१	२
महादेवभाधुं पुर्ब रचिन		२	३
मानवी आंधेरा (हावेळकर)		१	०
व्यापक धर्म भावना (गांधीछ)		१	०

Obtainable from:

'INDIAN OPINION', P. Bag Durban.

वांचवा लायक साहित्य

गो सेवा (गांधीछ)	३	०
गीता जाध (गांधीछ)	१	०
आ आपुनी शीली छायामां (मनु गांधी)	४	१
मधुकर (विनोबा)	५	१
त्याग सुति अने पीलं देणे (गांधीछ)	१	०
त्यारे करीशुं शुं (डोल्फेराय)	४	६
व्यापक धर्म भावना (गांधीछ)	१	०
हाशंधी (कुमारअप्या)	१	३
आतरोवी दीवालो (हावेळकर)	१	३
हन्याने पत्रे न. परीय (ताइयवमां प्रवेशनी आणओ माटे)	२	१
मरकुंज (म. त्रीकमछ हायरोगी माटे)	२	०
गांधीछ (आणके माटे थरीर)	१	१
विशसांती काव्य (व. जेशी.)	१	०
अनेने (रा. आयतकेर)	१	०
डॉ. डी. राष्ट्रीय म. स. नुं अंधारखु	१	०
आत्म रचना व्. हने.	८	०
दीरडी डायरी (गांधीछ)	७	१

मजवातुं ठेकाळु

'INDIAN OPINION'
**Private Bag,
Durban.**